

Jan Karafiát:

D
Broučkovy pohádky

Nakladatel Edvard Fastr v Lounech

JAN KARAFIÁT.

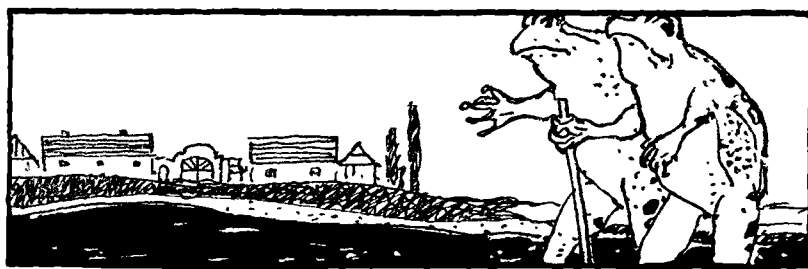
BROUČKOVY
POHÁDKY.

Výbor z Broučkovy pozůstalosti.

Uspořádal a obrázky doprovází
JOSEF WENIG.

V LOUNECH.
NAKLADATEL EDVARD FASTR.
1930.

Nákladem Edv. Fastra vyšly Jana Karafiáta
BROUČCI
pro malé i veliké děti. Vydání 28. Kresbami
a obrázky doprovází Al. Halaburtová.
Cena váz. 25 Kč.

O TOM, CO SE DVĚMA MLADÝM ŽABÁM PŘIHODILO NA VÝLETĚ.

louho se na to těšily, a říkaly si, že jak to na výletě bývá, i jim se něco přihodí. A přihodilo se. Bylo velice krásné jitro v červnu, když se pustily na cestu. Domáci jim mnoho pěkného neprorokovali. „Však se, myslím, tak veselé nevrátíte.“ Ale ony tomu nevěřily. Proč by se jim nemohlo jednou také něco pěkného přihodit?

A tak se vesele braly do širého světa. Ještě svět tak pěkný neviděly. Sluníčko svítilo, kvítka se usmívala, rosa se třpytila, a cvrčci cvrčeli s ptáčky o závod. A pořád viděly něco nového a nikde se jim nic nestalo.

Až pak viděly před sebou krásný, veliký dvorec uprostřed rolí, luk a zahrad. Vrata ode dvora byla dokořán otevřena a co jim tam padlo do oka, byla řada velikánských lesklých hrnců stojících podél zdi na nízké lavici.

„Ty, co pak to tam mají?“ — „Však se můžeme podívat.“ — A šly se podívat. Ten jeden hrnec selka zapomněla přikrýt. — „Co oni v těch hrncích asi mají!“ — „Já bych tam vyskočila.“ — „Však já také.“ — A než by tři napočítal, žbluňk, žbluňk, a už byly žáby v hrnci. Byl to dvouušník smetany.

Dlouho se nemohly vzpamatovat. Až pak se obě ptaly: „Ty, co pak to vlastně jest?“ — „Mně se zdá, že jest to smetana, o které jsme slýchaly. Co myslíš? Byli-li naši kdy ve smetaně?“ — „Ó kde by! To by nám už dávno byli pověděli. Ti se budou divit, až uslyší, že jsme byly ve smetaně.“ — A tak byly rády, že se šplouchají ve smetaně.

Ale i toho se žába brzy nasytí. — „Ty, jak pak my se odtud dostaneme ven?“ — „Pane, to já sama nevím. Kdyby jen bylo o něco se opřít.“ — Ale nebylo o čem se opřít. Stěny byly hladké jak sklo, a hrnec byl na tři prsty neplný.

Po nějaké chvíli začaly mít žáby strach. — „Ty, mně se zdá, že jest s námi zle.“ — „Proč by bylo s námi zle?“ — „Naši povídali, že se tak veselé nevrátíme, a já myslím, že my se nikdy nevrátíme. Vždyť my odtud nevylezeme.“ — „A co řekla mama, že máme dělat, až s námi bude zle?“ — „Já už jsem to zapomněla.“ — „Máme skákat, jako bychom rozum pozbývaly.“

A tak začaly sebou v hrnci zmítat, jako by rozum pozbývaly; přestaly teprve, když už pro únavu nikam nemohly. — „Ty, mně se zdá, že jest to v hrnci jaksi jinaké.“ — „Mně se také zdá. Ale co by to bylo?“ — „Jsou to samé drobečky, a ostatek jest řidší. Dělejme to ještě jednou, jak nám mama poradila, a mnohem více.“

A zmítaly sebou ještě mnohem více, jako by už žádného rozumu neměly. Zatím pak byla smetana nadobro stlučena, a po dlouhých zkouškách dostaly žáby všecko máslo šťastně do jedné hromady, a tak je připěchovaly k stěně hrnce, že už měly oči se opřít, a šťastně se vymrštily ven. Ani však si neoddechly a úprkem utíkaly ze dvora.

Teprv když zas byly v trávě, začaly

drobátek přemýšlet. — „Co tomu selka řekne, až uvidí, že má smetanu už stlučenou?“ — „Snad bude ráda.“ — A co teď? Má se ve výletě pokračovat? Ale žádná z nich už chuti k tomu neměla. Ze tedy raději půjdou domů. A šly domů.

Na cestě přišly k překrásnému potůčku. Ihned se do něho vrhly, a dobře se vykouply. Ale brzy toho ta jedna litovala. — „To jsme se přec jen neměly koupat.“ — „A proč by ne?“ — „Byli by aspoň na nás viděli, že jsme byly ve smetaně. Teď nám to nebude nikdo chtít věřit.“ — „Bodejť by nám to naši nevěřili. Když nám věří, co ani není pravda, jak pak by nám čirou pravdu nevěřili!“

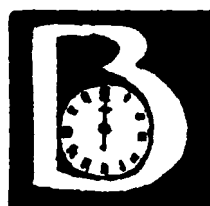
A byly brzy doma. To bylo divení! — „Už jste se z výletu vrátily? Brzy jste přišly. A cože se vám přihodilo?“ — Mnoho a mnohokrát musily tu historii vypravovat. S počátku se to každému zdálo být k neuvěření, ale když to dlouho poslouchal, každý tomu na konec uvěřil. Tata byl vždycky znovu rád, že to tak dopadlo, a mama byla celá šťastná, že jim tak dobře radila. Ale přece se všechněm zdálo být rozumnější na výlety nechodit.

Broučci se velice smáli, když to tatínek vypravoval. Maminka pak řekla: ‚To se jim na výletě podařila pěkná lež!‘ A když tatínek letěl druhý den zas svítit, Broučci volali za ním: ‚Tatínku, kdybyste potkal ty prolhané žáby, řekněte, že jim nevěříme, a že toho, kdo lže, ani nepozdravujeme.‘

O TOM, CO LIDUNKA VÍDALA, KDYŽ BYLA MALÉ DÍTĚ.

Bylo z půlnoci, jednou v létě. Okno do zahrady bylo v ložnici otevřeno, a všickni pevně spali. Lidunce bylo teprv asi půl roku; i ona v kočárku krásně spala. Tu však se probudila a začala se usmívat. — Na koho se to usmívala? — Viděla v ložnici anděla.

Díval se na ni, a ona se dívala na něj; usmíval se na ni, a ona se usmívala na něho. Ano, sklonilť se k ní do kočárku, pozvedl jí hlavičku, a urovňal podušku. Na to pak ona hned zas krásně spala.

Když se zas probudila, bylo ráno. Maminka stála nad ní, a dívala se a smála. Lidunka se začala také usmívat, a chtěla

něco vypravovat, ale neuměla.

— „Ty má zlatá, bezzubá babičko, něco se ti pěkného zdálo?“ — Lidunka kývala: „I ne, mně se to nezdálo.“ — „Ó zdálo se ti, má panenko, zdálo.“ — „I nezdálo. Vždyť jsem ho viděla, a on mne také. Počkejte, až jen se té podivné vaší řeči přiučím.“ — Ale maminka, zvedajíc ji z kočárku, a líbajíc ji, pořád tvrdila: „Ó zdálo se ti něco velice pěkného, a dobře ses vyspala.“

A tak to bývalo i v jiné noci. Lidunka se už na něho těšila, a on se snad těšil na ni. Vždy se na sebe pěkně usmívali, anděl se jí i dotekl, a ona velice dobře spala. Ale ráno, když chtěla žvatlat, nikdy nedovedla po česku říci nic, a maminka celá šťastná vždy jen opakovala to své: „Ó zdálo se ti něco velice pěkného, zdálo, a dobře ses vyspala.“

Ale jednou anděl řekl: „Panenko, bylo by lépe, aby ses té jejich řeči ani neučila. Ale když to musí být, pak nesmíš nikdy ty jejich nepěkné řeči poslouchat. Musíš si takhle uši zacpávat. A kde se co nepěkného bude dít, nesmíš se na to jedním okem podívat.“

Lidunka hodlala na slovíčko poslech-

nout, a tam venku neposlouchat nic nepěkného, a ani se na to nedívat; ale doma arci poslouchala všechno, očka pak zavírala jen, když chtěla v kočárku usnout. A čím lépe všemu rozuměla, a čím zřetelněji všechno viděla, tím více se jí anděl s očí ztrácel. Až nakonec neviděla nic. Jako by ho ani vůbec nebylo.

Ale teď už uměla česky. I vypravovala jim, kterak vídala anděla, a jak se na sebe z veliké lásky usmívali. Tu však jí to všichni jednomyslně vymlouvali: „To se ti, panenko, jenom něco pěkného zdálo.“ — „Ano, bylo to velice pěkné, ale nic se mi nezdálo. To byla skutečnost. Nejčastěji stával na tomto místě. Však to zde po něm drobátek voní doposud.“

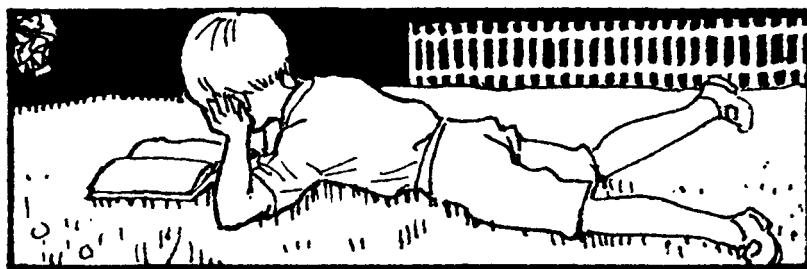
„Ne tak, dceruško. Kdyby to byl nebyl sen, pak bys ho vídala podnes.“ — „Arciže jsem ho mohla vídat podnes, kdybych byla všechno neslyšela, co jsem zde slyšela, a všechno neviděla, co jsem zde viděla. To všechno vždycky pěkné nebylo, a on mi povídal, nebudu-li si zacpávat uši, a nebudu-li zavírat oči, že ho víckrát neuvidím.“

Domácí třásli nad tím hlavou, musili ji

však při tom nechat. Jen maminka klopila oči k zemi a byla zamyšlená. Pán Bůh pak z milosti poslal Lidunce velice krásnou náhradu, ano mnohem více nad to. Sotva že se naučila číst, dostala do ruky Bibli. A když v ní jednou četla o jednom člověku, že býval druhým lidem jako anděl Boží, tu začala Pána Boha zvláště za to jedno prosit, aby také byla lidem jako anděl Boží.

„I to je pěkné, tatínku,“ volali Broučci. „Ale prosím, jak to přece bylo s tím andělem? Viděla ho, anebo neviděla?“ — „Milí broučci, to já sám nevím. Ale proč by ho byla neviděla? Kdyby lidé měli čistší oči, viděli by mnohem více. Jí pak nikdo nedokáže, že anděla neviděla. Daleko lépe však jest andělem být, než anděla vídat.“ — „A jak pak mohla být andělem?“ — Já myslím, že hleděla lidem sloužit, jako my jim sloužíme.“ — „A zdali pak přece anděla někdy nepotkala?“ — „Nepochybně ho potkala, a on ji viděl, a měl radost. Ale zdali ona také viděla jeho, to já nevím.“

O OSLOVI A RYBÁCH.

ojďte, Broučci, povím vám něco pěkného. Víte, já jsem dnes vyletěl z domu o něco dřív. A co jsem vám nespatri! Tam, kde já svítím, jest v krásné zahradě nová škola. A tu v zelené trávě pod stromem ležel synáček. Nejdříve jsem spatřil červené jeho punčošky. Ležel na břiše, tvářičky měl ve dlaních, nožičkama ve střevíčkách a v červených punčoškách třepetal v povětří, před sebou měl otevřenou čítanku, a něčemu se učil nahlas z paměti. Někdy se dal i do smíchu.

Já bych byl rád věděl, čemu se učí, a několikrát jsem letěl kolem, ale nebylo mu dobře rozumět. Jenom jsem slyšel osla jmenovat. Tu vkročil ze školy do zahrady

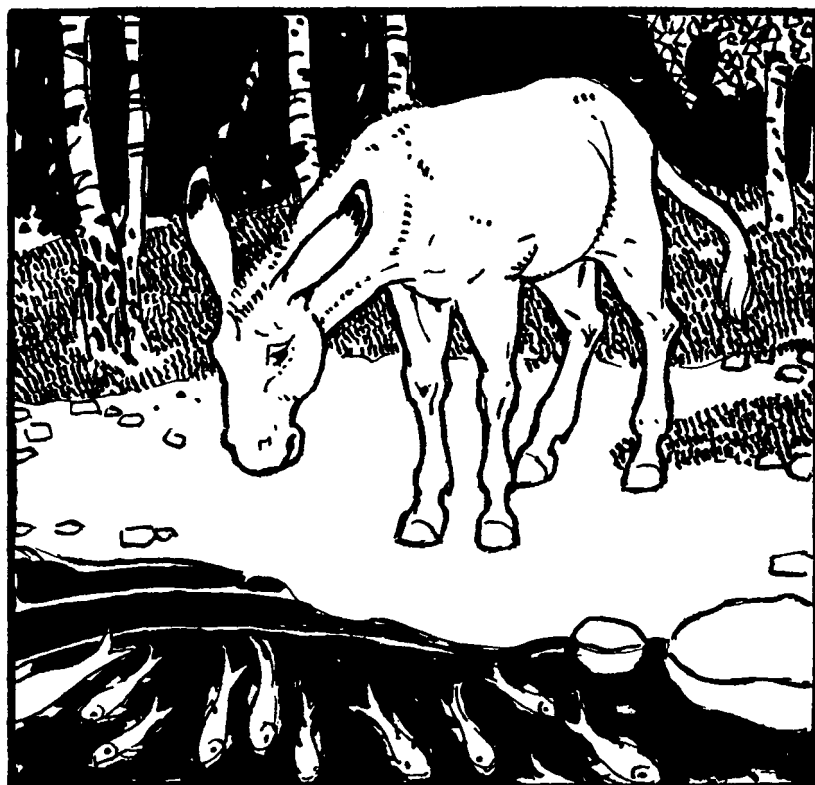
pan učitel. — „Synáčku, vždyť už nevidíš. A budeme večeřet.“ — „Však já to, tatínku, už umím.“ — „Tak mi dej čítanku, a odříkej.“

A teď jsem slyšel synáčka zřetelně odříkávat:

„Osel a ryby.

Bajka.

Osel jda v létě okolo rybníku, dostal žízeň. I sehnul se a pil. A tu viděl celý

mrak ryb a rybiček rozmarně k břehu plovoucích. Nemohlť se udržet. I zeptal se jich: „Co pak tu děláte? — Není vám tam zima? — Či se jdete na mne podívat?“

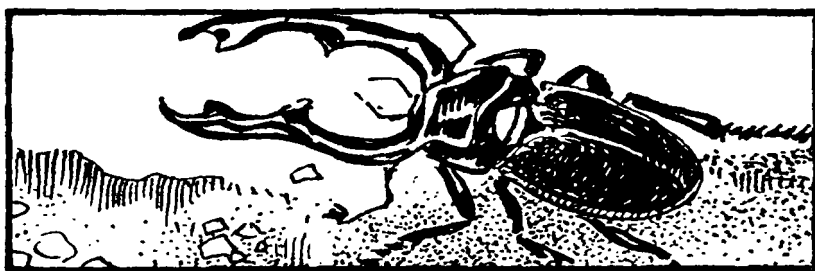
Ryby neřekly ani slovíčka. Podívaly se jedna na druhou, daly se do velikého smíchu, a zmizely v hlubinách.

„Oslovi neodpovídej. Usměj se, a jdi domů.“

„Dobře to umíš,“ řekl pan učitel, a plácaje mu na záda, odcházel s ním k večeri. — „Ale tatínku, to byl hloupý osel.“ — „Ano, synáčku, ale lidé jsou ještě mnohem hloupější a domýšlivější. Jenom nejsou takoví dobráci.“

Broučkům se histůrka líbila, a než tatínek zas odletěl, uměli i oni bajku z paměti. Ale když byl tatínek za potokem, tu si Broučci na něco vzpomněli, a začali křičet: „Tatínku, tatínku!“ — „Co pak, Broučci?“ — „Přiveďte nám také jednou takového osla.“ — „Vy byste mu odpovídali. Zatím ne. Až budete umět oslovi neodpovídat.“

O ČERNÉM BROUKOVI.

ení brouk jako, brouk, — to byl brouk! Černý jako uhl, oči se mu jiskřily uměl hvízdát, a levou zadní nohou dupal, až to dunělo. Jednou z rána přiletěl do lesa, sedl si v seči na pařez, třikrát hvízdnul, a třikrát dupnul. — Bylo to slyšet po celém světě, a z celého světa počali se brouci sletovat: kapucínci, kovářici, mlynářici, tesaři a prskavci, hovnívali, — ti?! — ano, ti také, — chrousti a zlatohlávcí, blýskáčci a roháci, nosáči a kožojedi, mrchojedi, mrtvonoši, smrtníci a lýkožrouti, dřevokazi a červotoči, májky, střevlíci, drabčíci, ba i vodomilové a potápěči, — a já už ani nevím, jak se všickni jmenovali, ale vím na vlas, kolik

jich bylo. Bylo jich devět tisíc devět set devětadevadesát milionů, devět set devadesátdevět tisíc, devět set devětadevadesát. Byla jich plná seč, že ani neměli místa. Tlačili se, mačkali se, strkali se, a tam vzadu počali se hádat.

Ale ten na pařeze vzkřikl: „Ticho,“ a dupnul, až to dunělo — „A vy malí, postavte se tady kolem pařezu, abych vás viděl, vy pak, roháči a vousáči, stůjte vzadu.“ — A zas se tlačili, a mačkali a strkali, a tam vzadu vlevo strhla se ukrutná hádka. — „Brouci, budete mně ticho! Anebo mám na vás dupnout?“

Tu se tam vzadu jeden ozval: „Poslušně prosím, pane principále, já tady vedle toho hovnila nebudu stát.“ — A druzí za ním: „A já také ne! A já také ne! A já také ne!“ — „Ale já vás naučím,“ zařval černý principál. „Ticho! A ani muk! Kdo nechce hovnila vedle sebe vidět, ať zavře oči.“

A bylo ticho jako v hrobě. Nikdo ani nemukl. Nastalo pak napnutí veliké velmi velice. Nebo každý cítil, že to bude náramně důležité, ale ono pořád ticho, a ani muk. Brouci už byli jako na trní. Teprv za půl hodiny si ten černý brouk odkašlal

a dal se do řeči:

„Urození a stateční páni ujcové a švagrové, i vy pakosty a drabantí, jakož i vy ostatní čeládka z obecného rodu! Vezměte si k srdci —.“

Ale tu se stala nemilá výtržnost. Pták posměváček seděl naproti na buku a dal se do škaredého smíchu. — „Chrouste, zažeň ho!“ poroučel principál. A chroust letěl, a bzučel co jen mohl, ale posměváček na to nedbal; a když se chroust až k němu odvážil, klepl ho zobákem, že se nebohý chroust počal motat, až pak horem pádem na zem padnul.

To toho černého brouka dopálilo. „Chrousti, kde který jste, hned se do toho zlostníka pusťte, a bez milosti ho k zemi srazte.“ — A už to hučelo, jako když se bouřka valí. Ale posměváček uletěl jako blesk, sedl si vedle na buk, a když se k němu chrousti dovalili, byl už zas na druhém buku. A tak se to pořád opakovalo; s buku na buk, a zas na jiný buk, — už bylo po poledni, a ubozí chrousti už byli celí udýcháni.

Tu se ti staří, šediví brouci po tichu sebrali, — byl to jeden kapucínek, jeden

blýskáček a jeden lykožroutek, — a přistoupivše s bázní a strachem ku pářezu, jali se takto hovořiti: „Vaše Jasnost, nejmilostivější pane principále, poněvadž celý náš pronárod velice už jest utýrán, a očekáváním těch věcí, kteréž přijíti mají, ukonán, prosíme poslušně Vaši Jasnost, aby dobrotivě uvážiti ráčila, zdali by to, co nám má povědět, nemohla nám hned povědět. Však ten pták tomu beztoho nebude rozumět.“

„Ne, ne, dokonce ne, to nejde, ne, ne!“ zněla odpověď. „To nesmí a nesmí slyšet. Jen na něj, kde kdo jste, jen na něj všickni napořád, jen na něj!“ — A byl hluk, a byl shon, a tlačili se, a křičeli, až si dal posměváček konečně říci, zasmál se a uletěl. Však se slunce klonilo už k západu. — „Teď zas do řad!“ rozkazoval černý principál, dupnul a hvízdнул, a bylo ticho jako v hrobě. Ještě to trvalo asi půl hodiny, černý brouk si odkašlal, a dal se do řeči:

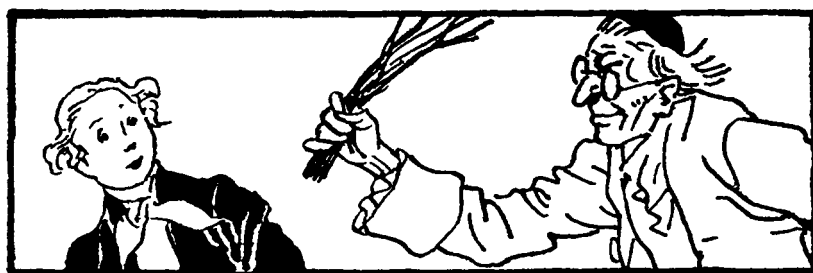
„Urození a stateční páni — ujcové a švagrové, i vy pakosty a drabanti, jakož i vy ostatní čeládko z obecného rodu! Byl jsem u své báby u oběda, a jedl jsem, když

už jsem nemohl jíst, a pil jsem, když už jsem byl dost napitý. Ale v noci mně bylo od žaludku šeredně, a hlava mne posud bolí. A proto, urození a stateční páni ujcové a švagrové, i vy pakosty a drabantí, jakož i vy ostatní čeládka z obecného rodu, slyštež mou otcovskou radu: Když vás kdo pozve na oběd, nejezte, když už nemůžete jíst, a nepíte, když už jste dost napití, sic vám bude v noci od žaludku šeredně, a druhý den vás bude hlava škaredě bolet.“

Což když pověděl, třikrát dupnul a třikrát hvízdnul, a bylo po konventě. Devět tisíc devět set devětadevadesát milionů, devět set devětadevadesát tisíc, devět set devětadevadesát brouků až až trnulo, že jaké to bylo důležité, a letěli zas do všech světa konců.

To jest ta pohádka o tom černém broukovi. — Broučci leželi na postýlce a poslouchali, a když to bylo u konce, dali se do velikého smíchu: „Ale tohle byli hloupí brouci!“

O TOM, JAK SE JEDNOU ZA HOCEM ROZBĚHLO ŠTĚSTÍ.

těstí za hochem? Vy snad chcete říci, že se hoch rozběhl za štěstím?“ — Nechci říci, že se hoch rozběhl za štěstím, ale chci říci, co povídám, že se za hochem jednou rozběhlo štěstí! Což pak o hochy, kteří se rozběhnou za štěstím! Těch jest všady plno, a nebylo by to nic zvláštního, když bych o nich vypravoval pohádku. Ale co já chci vypravovat, to jest prazvláštní, aniž se to tak hned ledakomu přihodí.

„Ale vy nám nechcete napovídat, že za hochem nějaké skutečné štěstí běželo? Tak můžete mluvit jen v podobenství neb u figůře.“ — V žádném podobenství. Tenkrát

se skutečně štěstí za hochem rozběhlo, — ano, u figůře, kterou každý viděl, kdo byl právě na ulici. Vždyť to bylo v pravé poledne. Ale oni hned nevěděli, že ta figúra bylo štěstí, a hoch to také nevěděl, sic by byl před štěstím neutíkal. Než pak to všickni věděli, když viděli, jaké má hoch ve všem štěstí.

„Tak přece povídejte. Hoch tedy tomu štěstí neutekl? — Ono ho dohonilo?“ Bodejť že. Štěstí vždycky hochu dohoní, když se za ním rozběhne. A chopilo ho za límec, až hochovi zuby drkotaly, a už si myslil, že nastává soudný den. Ale od té chvíle bylo všeho neštěstí konec, a všechno se mu nápadně šťastně dařilo.

Jmenovalť se Dewey. A nejprv si usmyslil, že složí zkoušku, a že bude vojákem, ale na moři, a ne na suchu. A šťastně složil zkoušku, a hned se pro něj našlo na válečné lodi místo. A tu ho štěstí sledovalo za štěstím. Lezl jako kočka po provazích a stožárech, a tak i ve škole všechny hochy překonal. A když už nebyl hoch, štěstí se ho jen ještě houževnatěji drželo. Pořád vám postupoval.

Konečně byl admirálem, a když vypukla

vojna se Španělskem, neměli lepšího muže, kterému by vrchní velení nade vším loďstvem svěřili, nežli byl tento admirál Dewey. A tu se teprv ukázalo, jaké Dewey má štěstí. Svedl se Španěly jenom jednu jedinou bitvu, ale tak je na hlavu porazil, že i všecko jejich loďstvo zničil nadobro. On však sám „štěstí“ tomu neříkal. Že prý to vše byla milost Boží.

„Nu, ano, ale to přec jen není to, co jste nám sliboval. Kde jste nechal tu skutečnou figuru, která se za hochem rozběhla, a za límec ho uchopila, až mu zuby drkotaly?“ — To hned uslyšíte. Druzí lidé, tak jako vy, říkali, že jest to vše jen to obyčejné štěstí, a že se tenkrát za hochem nerozběhlo nic. Ale proti tomu se ozvaly hlasy dva. Nejprv se ozvalo to staré štěstí, a Dewey mu dal za pravdu. Tak poslouchejte.

Dewey chodil do školy. Ale tenkrát ještě neměl štěstí, protože se štěstí za ním ještě nerozběhlo. Byl hrozný neposed. Neučil se, nedával pozor, a pořád něco s někým kutil. Ale tu jednou starému učiteli došla trpělivost. Chopil on se metly. Ale Dewey ihned větril, co má přijít, a vyletěl z jizby ven. Učitel pak mu byl v patách. Tak se

hnali o polednách po ulici. Lidé zůstávali stát a žasli. Mohliť by to dosvědčit, že učitel hocha dohonil, že ho chopil za límec, a že ho metlou tolik zřezal, že by důkladněji hocha nikdo nezřezal.

Od té chvíle pak byl Dewey jakoby jiný člověk, a všecko se mu všudy velice šťastně zvedlo. A čeho se ten starý kantor ještě dočkal? — Toho, že to bylo do celého světa troubeno a bubnováno, kterak Dewey Španěly na hlavu porazil. Když pak se tomu lidé přenáramně divili, tu jim kantor vyložil, jak se jednou štěstí rozběhlo za hochem. A Dewey doznal, že tak se to s tím štěstím mělo skutečně.

Broučci poslouchali, a dívali se na sebe, a nevěděli, mají-li se smát, anebo co mají dělat. Až pak jeden zvolal: „Ale, tatínku, to by pak měl každý takové štěstí, kdo dostal pořádný výprask.“ — „Arciže by měl každý takové štěstí, kdo by si to také vzal tak upřímně k srdci.“ — „Ale tatínku, my si takový výprask přec jen nepřejem.“ — Tak si to vezměte bez výprasku k srdci.“

O ZAJEČÍM GAUDIUM.

i se smáli! — Bylo to na Valašsku jednoho teplého dne k podzimu. U samého lesa byla rolka venkoncem vysázena zelím, na konci pak u lesa stál strašák, aby plašil zajíce. A nepříliš hluboko v lese jest zelený palouček, a tu se na sluníčku vyhřívá hejno vykrmených zajíců. V tom k nim přiletí mladičký zajíc s nehorázným rozpustilým smíchem.

„Co pak se ti podařilo?“ ptali se ho druzí. — „I toť jste měli sami vidět! Jenom slyšte. Byl jsem v zelí, tady před lesem. Víte, u samého lesa stojí strašák.“ — „A ty ses ho asi hodně lekl!“ — „Však proto! Já se leknu strašáka! Ale co jsem já tam viděl! Na druhém konci zelí stál vám tam dnes

ještě jeden strašák. A měla to být ženská. Aspoň měla sukni, ale tak roztrhanou, že jsem tak roztrhané sukně ještě neviděl. Ten otrhaný mužský strašák u lesa s tím černým vysokým kloboukem jest proti tomu velký pán.'

„A tak jdu, abych si toho nového strašáka zblízka prohlédl. Už jsem byl téměř u něho, když tu se strašák z čista jasna ke mně obrátí. Byla vám to toho zelí gazděna. Já jsem se arci drobátek lekl, a honem jsem odskočil k lesu, ale pak mi to připadalo hrozně směšné.'

„A co řekla gazděna?“ — „I začala mi náramně hřešit. Posílala mne do horoucího pekla, svolávala na mne hromy a blesky, hodila po mně i hrudou, a držela dlouhé, dlouhé kázání. Já jsem si zapamatoval jen: ‚Ten nestydatý zajíc!‘ A zas: ‚I ten nestydatý zajíc!‘ A tak stále: ‚Ten nestydatý zajíc!‘

„A co tys jí řekl?“ — Já jsem volal: ‚I vždyť to byla mýlka. Já jsem myslel, že vy jste strašák!‘ Ale ona pořád mlela svou: ‚Ten nestydatý zajíc!‘ — A smáli se mladí zajíci, a smáli se staří. To bylo gaudium! Ale ten s největšíma ušima začal

pokašlávat, a povídá: „Jen že —,“ a nedopoví.

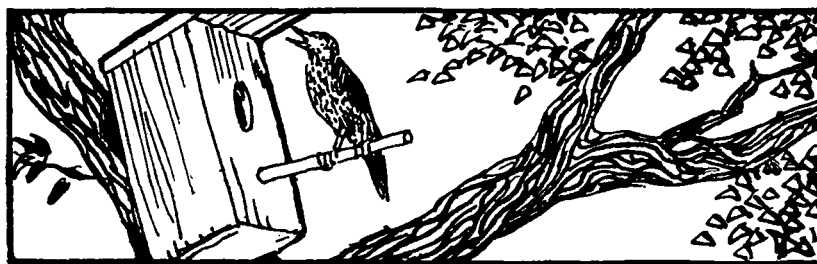
„Co jen že?“ ptají se ho druzí. — „Že bychom se měli odtud vystěhovat, jsou zde lidé příliš otrhaní.“ — „Vystěhovat! Co pak

by zde byli lidé potom méně otrhaní? Kdyby více kopali, a méně povídali, a kdyby se nesoudili a nepili, nebyli by otrhaní. Naší vinou nepřišel ještě nikdo na mizinu. A zle na světě nemusí být nikomu.‘ — Ale starý ušák řekl na to: „Dělejte vy, jak chcete, já do tohoto zelí víckrát nevzkročím.“ — A co se dalo v duši druhých zajíců, kdo to může říci?

A za tři neděle stála ta otrhaná gazděna na konci své rolky o motyku opřená, a hovořila se sousedkou. Povídaly a povídaly, a když už nic nevěděly, povídá ta otrhaná: „Popatř, jaké vy máte to zelí od zajíců požrané. Neumíš snad je zproklínat. Že jsem já je všecy posílala do horoucího pekla, dají mně teď ty potvory pokoj.‘

Zajíci to neslyšeli, ale slyšel to Brouček. A když to doma vypravoval, zvolal Broučinek: „Ale, tatínku, proč lidé střílejí zajíce? Vždyť jsou lidé horší nežli zajíci. Já bych raději svítil zajícům.“ — „Tak nemluv, synáčku,“ řekl Brouček. Jen abys měl sám sebe v kázni a svítil těm, kterým tě Pán Bůh pošle.‘

O TOM, CO NA TO ŘEKL URAŽENÝ ŠPAČEK.

a dvorečku pod lípou sekal Kilián na špalíčku chvojí. Na lípě bylo několik krbů obydlených špačky. Bylo to někdy v dubnu. Špačci toho vždycky napovídají více než dost, ale toho pěkného odpoledne dělali právě neobyčejný povyk. Kilián si toho nevšímal a sekal své chvojí.

Ale tu přiletěl odněkud Berkův chlapec. Zůstal stát, díval se vzhůru na lípu, a chvíli to poslouchal. Pak se obrátí ke Kiliánovi, a praví: „Strýče, ti špačci dnes nemají nějak dobrý rozum.“ — „Spletli oni si krby, a nevědí teď, kam který patří. Proto se tolik hádají.“ — Tolik Kilián, a sekal dál svoje chvojí.

Ale špačci přestali křičet, jakoby uťal. Po

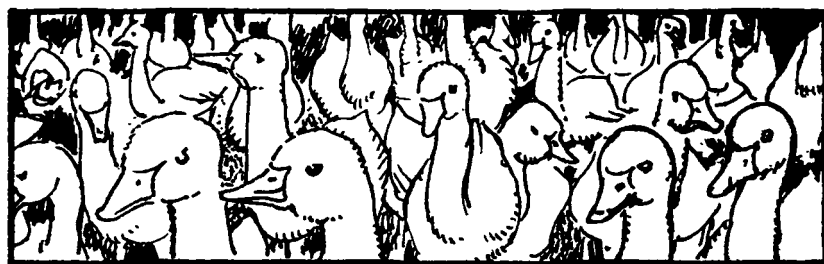
malé chvíli volal jeden dolů zřetelným hlasem: „Kiliáne, Kiliáne! Prosím, řekněte vaší ženě, že si přec jen měla za manžela vybrat menšího osla.“ — Kilián zapomenul na chvíli sekat chvoji. Kiliánce však neřekl nic.

Také nebylo zapotřebí. Kiliánka seděla v jizbě, a šila při otevřeném okně. Slyšet každé slovo. Nejprv si vydechla. Potom zvolala: „Martine, slyšíš?“ — „Slyším.“ — „Jsi-li osel, tak mu něco odpověz. Nejsi-li osel, neříkej nic“

Kilián dělal stlaní, a neřekl ani slovíčka.

Než druhý den uplynul, byli všichni Broučci několikrát uražení špačci. Brzyť přivolávali jednomu a brzy druhému: „Ty uražený špačku!“ A když se i Verunek na ně ani nepodíval, ale bez zástavy po svém letěl, volali všickni za ním: „Vidíte toho uraženého špačka!“

Až nakonec bylo mamince té uraženosti příliš mnoho. „Broučci, nechejte přec špačky na pokoji. Neurázejte špačků, a nebudou špačci uraženi. Kdo se rád nechá urážet? — A přejte i špačkům jejich vyrazeníčko. Ať se rozpovídá, kdo se chce tak rozpovídat.“

O TOM, JAK SE V ŽABOVŘESKÁCH ROZKAZOVAČ UTRÁPIL.

Žabovřeskách mají krásnou zelenou návěs. Uprostřed návsi jest rybník, ale návěs jest tak prostranná, že se rybník skoro ztrácí. Od prastarých dob pěstují se v Žabovřeskách husy, a k podzimu, když se husy seženou bývá návěs bílá.

Mělit tam rozkazovače, a to znamenitého. Každý takový rozkazovač ledačemu mnohem lépe rozumí než sám starosta, anebo si to aspoň myslí. Ale s rozkazovačem v Žabovřeskách to bylo zcela zvláštní. Starostové se tam pořád střídali, kdežto rozkazovač byl už mnoho roků tentýž. Nejen se lidé utíkali k němu o radu,

sám starosta jim nejednou řekl: „Já nevím. Jděte se zeptat rozkazovače.“

Mělť tedy rozkazovač v Žabovřeskách postavení závidění hodné, a přátelé ho blahoslavili. Oni arci nevěděli, jakého trápení se může takový rozkazovač dočekat. On kuřeti neublížil, a lidé mu všickni přáli, ale něco se stalo, co žádný nedovedl vyložit. U všech těch mnohých hus v Žabovřeskách rozkazovač upadl v nemilost.

Co rozkazovač, musil všecky obecné záležitosti uvádět u veřejnou známost, a činil to až dosud velice rád. Bylť na vojně bubeníkem, a i v Žabovřeskách dal si na svém bubnování velice záležet. Všakť staří i mladí vybíhali před dům, jakmile on na buben udeřil. A když se ozval jeho jasný zřetelný hlas, tu teprv každý bedlivě naslouchal.

Ale teď ten náhlý, netušený obrat! Všecky husy v celých Žabovřeskách vzaly ho v úhlavní nenávist. Jakmile udeřil na buben, husy se daly do hrozného křiku, a nepřestaly křičet, dokud nepřestal rozkazovat. Lidé je okřikovali, a švihali, a rozháněli, ale všechno bylo daremné. — To bylo z toho řečí. A co smíchu! Neboť to

skutečně bylo směšné. I když byla husa daleko na poli, dala se také do velikého křikli, když on začal bubnovat.

A rozkazovač si to bral náramně k srdci. Raděj by se byl neviděl. Ztratil chuť k jídlu, opustilo ho spaní, a lidé veřejně říkali, že ho ty husy utrápí. Až konečně zůstal ležet. Přišel pak ho navštívit kostelník, který byl spolu také hrobařem. Byliť spolu na vojně a měli se rádi. — „Vítám tě, Františku,“ řekl rozkazovač. „Dobře, že ses přišel na mne ještě podívat, než mně ten hrob vykopeš.“ — Kostelník mu to vymlouval, jak nejlépe uměl, ale on se nedal potěšit.

„Vždyť jen považ, v pátek na trhu v městě nebyla o ničem jiném řeč, než o tom, co se stalo v Žabovřeskách s rozkazovačem. Že prý vyhnal ze vsi cikánku, a ta že mu učarovala. A strojí prý se jich hromada v městě i kolem ve vsích, že přijdou poslechnout, až zas budu rozkazovat. Ne, toho se nedočkají. Tentokrát to se mnou vezme konec.“

„Ale, bratře, nebuď přec tak malé mysli. Všemu se dá odpomoci. Musíš se o něco pokusit.“ — „Ale prosím tě, oč bych se mohl pokusit. Husy začnou křičet, a svět se mně

dá do smíchu.“ — „I nech tu směšnou pověřčivou čeládku. Víš, že jsem se i v cizím světě poohlédl. Tam při severu jsou lidé mnohem pokročilejší, ale žádný rozkazovač nemá buben.“ — „A jak dává vědět, že bude rozkazovat?“ — „Má zvonec a zazvoní. My tam máme u nás takový nepotřebný zvonec, který se ti dobře hodí. Vidiš, co já se nazvoním, a žádná husa se neozve. Jim se ten tvůj buben nějak zprotivěl.“

„Ale bratře, směl bych já jim přijít s takovou novotou? — Kdybych nebyl v Žabovřeskách! Celý výbor by se zhrozil, kdybych se jim o tom zmínil.“ — „Ale, co by se kdo zhrozil! Pakli se o tom nezmíniš ty, postarám se o to já. Však jest pan učitel také ve výboru. On to prosadí.“

Šlo to i panu učiteli ve výboru velice tvrdo, ale přec to prosadil. Proč by se měly Žabovřesky stydět být jedenkrát ze všech obcí tou nejpokročilejší? A vždyť se nemusí do budoucnosti nic určovat. Jen se rozkazovači ponechává volnost, aby se přizpůsobil daným okolnostem. — To se konečně všem líbilo, a rozkazovač okříval, když mu to kostelník vyložil. Než přijde co k

rozkazování, že bude zas v pořádku.

A byl zas v pořádku. Celá obec byla na nohou. Věděli, že bude ráno rozkazovač rozkazovat a místo bubnu že bude mít zvonec. Byli všichni náramně zvědaví, jak se k té změně zachovají husy.

O šlo to výborně. Husy byly zvoncem

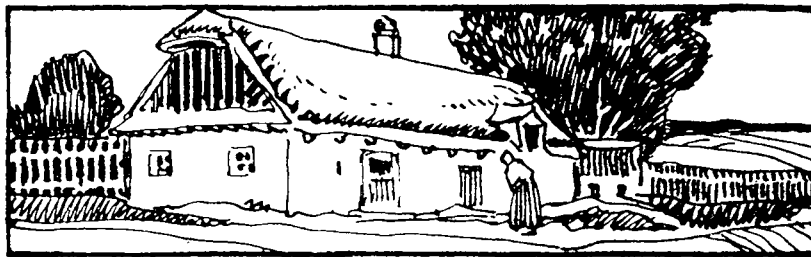

nějak mile překvapeny. — jedna jediná se neozvala, — ale jakmile se ozval rozkazovačův příjemný, jasný hlas, husy se daly do starého hrozného křiku, jako když slýchaly buben. A lidé se dali do ukrutného smíchu.

Rozkazovač ani nedopověděl, co měl povědět, a domů ho musel zavést kostelník. Poděkovav mu, rozloučil se, nejedl, nepil, a nespál, a některý den na to kopal mu kostelník s těžkým srdcem zamluvený hrob.

Broučci byli celí vyjevení. Jedni by byli pro rozkazovače plakali, druzí by se byli s lidmi smáli, ale všichni byli na ty husy rozhněvaní. — „Ale, tatínku, proč ty škaredé husy tak hrozně křičely?“ — „To já nevím, a snad celá ta pohádka není žádná pravda, ale já vím dvě, co se zde nepraví. Předně to nebyl žádný statečný rozkazovač. Měl husám na truc bubnovat hodinu neb i dvě. Však by křičet přestaly. — A za druhé, byl už nějaký neduživý, a kamarád by mu byl kopal hrob, i kdyby husy byly nekřičely. Nikdo neumře dřív anebo později, než jak mu Pán Bůh usoudil.“

O TOM, JAK SE SLEPÝ MLÁDENEC OŽENIL.

yl jednou jeden slepý mládenec. Byl sám, nemaje už nikoho. Měl pěknou chaloupku, ale jinak neměl mnoho nazbyt. Nejvíce sedal o samotě, a skládal proroctví slepého mládence. Však se ta proroctví po jeho smrti našla. Ale náhle to s ním vzalo nečekaný obrat. Zemřel vzdálený jeho strýc, a poručil mu hezké jměníčko.

Seděl jednou sám za soumraku. Jemu to bylo celkem jedno, byl-li soumrak, anebo slunce svítilo. A tu slyší, že se otevírají dvěře, a někdo vkročí.

„Dobrý večer, Janíčku.“ — „Dobrý večer,

matko. Kdo pak vy jste?“ — Já jsem stará Švajděna. Tys sotva kdy o mně slyšel, ale tvá matka mne znala dobře. Když jsem já se vdávala, ona byla jako dítě na svatbě.‘ — „To už musíte být velice stará.“ — „Do osmdesáti mně už mnoho nechybí, není-li mi přes ně.‘ — „A čím bych já vám mohl posloužit?“ — Janíčku, i ty bys mi mohl posloužit, ale já bych dřív ráda posloužila tobě.‘ — „A jak byste mně chtěla posloužit?“

„Nu vidíš, synáčku, když tě Pán Bůh po tvém strýci — já jsem ho také znala — hezkým jměníčkem obmyslil, vždyť ty bys se mohl oženit.‘ — „Já se ženit? Vždyť už nejsem mladý. A přece víte, že jsem nevidomý. Kdo pak to jakživ slyšel, aby se ženil nevidomý!“ — Janíčku, že nejsi mladý? Nu, pak bys mohl mít tím lepší rozum, — a ty se zdáš být v těchto věcech ještě dítě. Nejdeť o to, abys se jen oženil, — což pak o to — ale o to běží, abys se dobře oženil.‘ — „Ale, tetko, jak pak se může člověk ženit, a dobře ženit, když nevidí!“

„A tak ty bys se chtěl ženit očima? To bys si krásně posloužil. Zeptej se, jak dopadli všickni ti, kteří se jen svýma

bystrýma očima ženili. K ženění jest zapotřebí Boží milosti, a pak dobré rady — a já bych ti poradila, a ty bys mi potom také poradil. Rozuměj, jen když by to dobře dopadlo. Jinak bych já od tebe nevzala nic.'

Tu upadl slepý mládenec do hlubokého těžkého myšlení, jako by skládal nějaké veliké proroctví. Stará Švajděna také umlkla, a myslila si své.

„Tetko, jak vy byste mi chtěla poradit, aby to dobře dopadlo?“ — Já bych ti radila, abys si jinou nebral než Žitníkovu Haničku. To jest bohabojná, poctivá panna, dobropověstná a moudrá, už jest jí 26 roků, umí všecku práci, a ráda pracuje. A jistě by se ti líbila. Jest velká, má malý kulatý obličej, pěkně se dívá, pěkně zpívá, pěkně čítá nahlas z Písma, a když má Pána Boha ráda, měla by ráda i tebe. Peníze mít nebude, ale co ty máš, stačilo by pro vás pro všechny, a měli byste se všickni mnohem lépe.'

„Ale, tetko, kdo by se nezamíloval do takové Haničky! Jenže kdo by vám věřil, že taková Hanička není už dávno vdaná, a nad to, že by si taková Hanička vzala

slepého mládence! To by se začali zas díť divové.“ — „A proč by se neděli? To jest Boží starost. To si po časích povíte, až budete svoji. Teď bys jí měl po mně vzkázat, jestli by si tě nechtěla vzít, a aby se pak sem přišla s matkou podívat.“

Mládenec si to všecko ještě jednou dobře promyslel. — „Tak, tetko, je-li všecko tak, jak jste pravila, vzkazte jim to, a když to dobře dopadne, já vám také posloužím.“ — „Tak, dobrou noc, Janíčku. To ostatní poručme Pánu Bohu.“

S tím Švajděna odešla, a sotva že druhý den obešlo slunce, měl slepý mládenec návštěvy dvě. Byly obě umyté a pomazané, v nejlepším svátečním rouše, — vdova Žitnice a její dcera Hana.

„Dobrý den, Janíčku. Když si to přeješ, tak my jsme se přišly k tobě podívat. Já jsem vdova Žitnice, a tohle jest má Hanička. Pojď mu podat ruku. Však já jsem se s tvou matkou dobře znala. Když jsem si co začátečnice nevěděla v hospodářství rady, ona mi často dobře poradila. Ostatek pak ti pověděla tetka Švajděna. Ta nerada lže.“

„Ano, ona mi pověděla všecko. Jsem

rád, že jste přišly. A že prý, Haničko, ráda zpíváš. Který pak Žalm mi zazpíváš?“ — „A který Žalm máš, Janíčku, rád?“

— „Já mám rád Žalm 84: Věčný Bože, silný v boji.“ A tak Hanička zpívala: Věčný Bože, silný v boji. Pak mu pověděla, že ona má ten Žalm také ráda, a ještě mu jich zazpívala několik. Dříve než dozpívala, byl Janíček celý zamilovaný. — „Matko, jste-li s tím dorozuměna, proč bychom odkládali!“ — „Vždyť nemusíte odkládat. Víš však, že jsme smrtelní. Proto, nežli budou oddavky, pro pád smrti dáš Haničce všecko připsat. A zatím ať běží ohlášky.“

Bylo to v sobotu. Ihned vstali, a šli všickni na faru. V neděli byla první ohláška, za týden druhá, za čtrnáct dní třetí, a když šli v úterý nato k oddavkám, měla už Hanička všecko připsané. To bylo divení, a to bylo řečí, že se žení slepý mládenec!

A bylo po svatbě, a chodilo to dobře, a čím dál chodilo to ještě líp. Janíček Haničku obdivoval. Neviděl na ní ani chybičky. Jenom se hrozně divíval, že mu jí nikdo nevzal. To prý ti vidomí mládenci museli být raněni slepotou. Ano, když si

všecko dobře rozvažoval, tu nejednou řekl, a Hanička s ním, že se to stal s nimi div. Druzí lidé arci tomu říkali jinak: „Oženila ho Švajděna. Sama vyvedla chybu, ale jiné lidi ona dobře žení.“

Dlouho to trvalo, než se ukázala Švajděna. Ale pak se usmívala. — „Nu, Janíčku. Jak to chodí?“ — „O dobře, tetko, velmi dobře. Pane Bože, chvála tvá. Ale teď povídejte, jak se vám mám odsloužit.“

— „Inu povím. Však i mně to Pán Bůh strožil, jako tobě. Jsem dlužna 5 zl. Kovářovým, a už ztrácím naději, že je kdy zaplatím. Předně tedy zaplať za mne.“ — „Rád zaplatím. A co dál?“

„Tedy dál. O Martině přeji si mívat 2 zl. na zimu, abych nebyvala bez groše.“ — „Dobře, budu rádi dávat. A ještě něco?“

— „Nu, Janíčku, nehorši se. Až já umru, slib mne, že mně vystrojíš pohřeb, jak se u nás strojívá.“ — „Dobře. Já rád slibuji.“

Slíbili a splnili. A po mnohých letech i Janíčkoví vystrojila Hanička slušný pohřeb a po druhé se nevдалa. V tom zachovaném pak proroctví slepého mládence se čte, kdyby lidé byli nevidomí, anebo aspoň tak příliš dobře neviděli, že by bylo na světě

mnohem více šťastných manželství.

Broučky nejvíce zajímalo to proroctví. — „Tatínku, což pak každý slepý mládenec skládá proroctví?“ — „I neskládá. Může někomu diktovat nějaké ledabylé skládání. Budoucí věci však prorokovat může jenom Duch svatý, a toho nemá mládenec proto, že jest slepý.“ — „A tatínku, on by lidem přál, aby byli nevidomí. Než nač bychom my jim pak svítili?“ — „On by jim přál, aby byli šťastnější. Ale to by musil dřív Pán Bůh zotvírat oči vidomým i nevidomým.“

O TOM, CO MLUVIL OSLÍČEK ZE SNA.

Vypadal, jak oslové vypadají, a jmenoval se Jeník. Kromě neděle býval každý den hodinu nebo dvě zapražený v panském kočárku, jinak měl po celý den prázdno. Pásl se na zelené trávě, anebo se procházel po zahradě, a když táhlo ke čtvrté hodině, začal se ohlížet, zdali už nejdou. — Kdo nejdou? — Jeho nejlepší přátelé Jeníček a Jiřík.

Však už jsou ze školy doma, už také vypili kávu, a už spěchají do zahrady. — „Jeníku, kde jsi?“ volá Jeníček. A Jeník se ihned dostavil. Věděl, že budou mít něco s sebou od svačiny; a co jedli oni, to on také jedl. — „Tak pojď! Zkus, budeš-li

to také jíst.“ povídá Jiřík, a dává mu do úst kousek čokolády. Jeník do ní kousne, a kýve hlavou, že ji bude také jíst.

A tak běhali po zahradě, a dováděli a jedli všickni tři, pokud měli co jíst, — Jeník, Jeníček a Jiřík. Když pak chlapci byli unaveni, lehli si vedle sebe do trávy. Však věděli, co Jeník udělá. Chvilku při nich stál, a na ně se díval; pak si také u samého Jeníčka lehl do trávy.

Ale dnes byli chlapci na Jeníka umluveni. — „Začněme spát. Uvidíme, co bude dělat.“ Tak šeptal Jiřík, a už začali spát. Jeník se chvíli na ně se strany díval, ale pak položil hlavu na rameno, a začal také spát. Ale chlapci šidili osla, a osel šidil chlapce. Oni se ze spaní pořád na něj půl okem dívali, a on se ze spaní půl okem pořád díval na ně.

„Jeníčku,“ šeptal zas Jiřík, „začněme teď chrápat. Uvidíme, co bude dělat.“ A začali chrápat, nejprv potichoučku, ale pak vždy hlasitěji, že to mohl, kdo by byl dával pozor, slyšet doma třeba až u psacího stolu. — Jeník to chvíli poslouchal, a pak začal také chrápat,

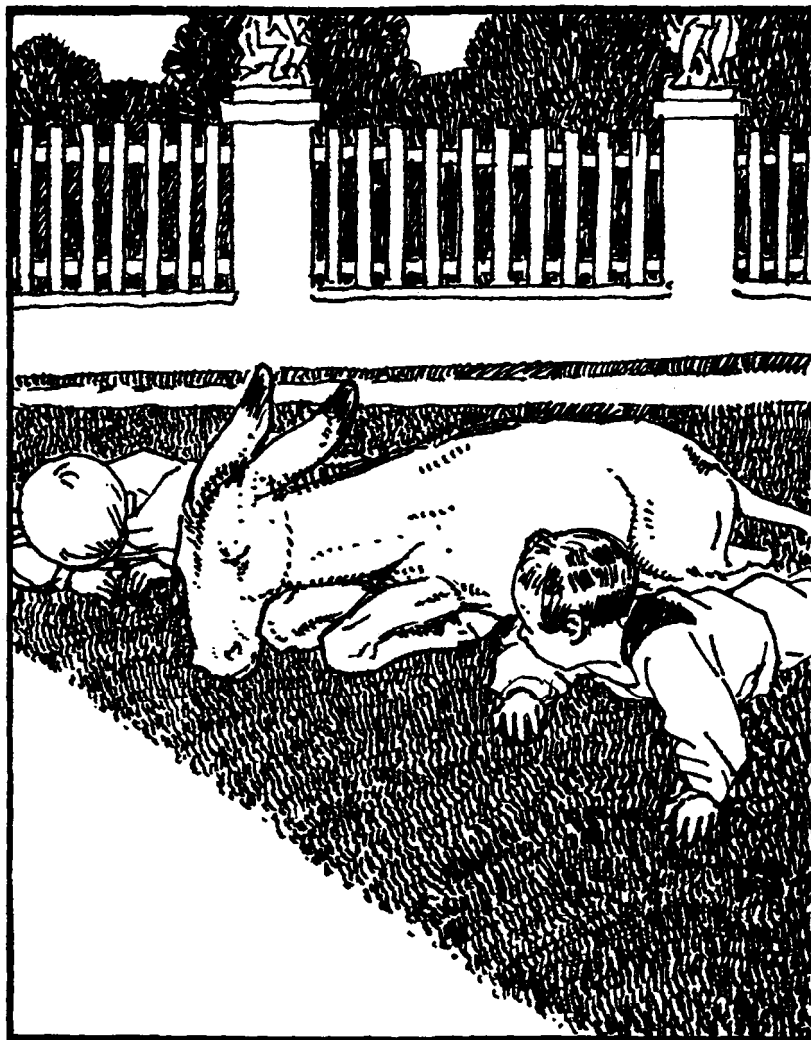
nejprv po tichoučku, ale pak vždy hlasitěji. A zas se vespolek šidili. Chlapci se měli co držet, aby se ze spaní nedali do velikého smíchu; a Jeník se měl také co držet. Ale dělalo mu to vyražení.

A ještě jednou začal Jiřík šeptat „Jeníčku, začněme teď mluvit ze sna. Uvidíme, co bude dělat.“ — A začali mluvit ze sna, brzy jeden, brzy zas druhý, a nesmáli se. — „Chytněte ho!“ — „Honem honem.“ — „Co pak ho nevidíte?“ — „Však už tamhle lezou.“ Jeník to zas chvíli poslouchal, a pak začal také mluvit ze sna: I-A! A za chvíli ještě hlasitěji: I-A!

Ale Jeníček a Jiřík už to nemohli déle vydržet. Dali se do velikého smíchu, vyskočili a běželi domů povědít, co mluvil Jeník ze sna. A Jeník také vyskočil ze spaní, a běžel na druhou stranu zahrady podívat se, brzo-li bude zralé jeho milé bodláčí.

Už to doma všickni věděli, co mluvil osel ze sna. A co řekl tomu tatínek? — „A co měl také jiného povídat? To jste mohli napřed vědět.“

Broučkům se to líbilo. — „Tatínku, my budeme svítit tomuhle oslíčkovi a těm hochům.“ — „Dobrá. Ale oni všickni tři rádi chodí brzy spát.“

O VELIKÉ BUDOUCNOSTI ŠEVCŮ.

eské Vejprty nejsou veliké město, ale ševců je tam velice mnoho. Zde se narodil mladý Kryšpín, i vyučil se u svého vlastního otce, a to velmi důkladně. Už jeho otec byl na vandře v cizím světě, a rozumělo se samo sebou, že až syn dospěje, také povandruje daleko do cizího světa. Doma při práci se o tom bez přestání mluvilo. Už bylo do podrobná ujednáno, jak často budou doma od něho dostávat dopisy, co všechno jim bude vypisovat, komu se otec a matka budou chlubit, a komu z toho nepovědí nic.

Ve snách pak býval mladý Kryšpín každou noc na cestách, až konečně přišel den, kdy se měl na vandr vydat skutečně.

Ranec dobře utažený si vzal na záda, do levé ruky uzílek s buchtami, do pravice hůl, a už se brali z Vejprt na sever, ale nejen staří i mladí. Sešlo se ševců celé procesí, a vyprovodili ho daleko za město. Konečně se rozžehnali. Matka přec jen plakala, a otec měl také oči vlhké, ostatní pak byli u velikém nadšení „Tak jen nám brzy a často piš, jak to s tebou dopadá.“

A s mladým Kryšpínem to dopadalo nade všecko jeho očekávání. Bylť on vydařený mladý hoch. Nápoje opojného nepil, tabáku nekouřil, svému řemeslu dobře rozuměl, a touhu měl velikou, aby i svému ještě lépe rozuměl, a i jinak všemu možnému se přiučil. Cizím jazykům sice nerozuměl, ale ani to mu mnoho nepřekáželo. V Sasích ho měli velice rádi, a nic jim to nebylo milé, když se od nich pustil do Durynků. Z Durynků pak po delší době ocitl se u samého Rýna.

Doma dostávali dopisy právě tak časté a krásné, jak si je slibovali, ano ještě mnohem krásnější. Všecko bylo nade všecko jejich očekávání. Měli v úmyslu jistým lidem nepovědět nic, ale nedalo se to dobře provést. Jak se zajisté něco z jeho

dopisu dostalo mezi ševce, byloť, jako by to byl ve Vejprtech vybubnoval.

A teď si představte to jejich nadšení, když po mnoha měsících přišlo do Vejprt psaní ze samé Paříže. Mladý Kryšpín jest v Paříži! Ševci, považte, mladý Kryšpín jest v Paříži! Tak to znělo po celých Vejprtech. Někteří tomu ani nemohli věřit, ale všickni měli z toho velikou radost. Zvedalo je to, jako by sami byli v Paříži. A teď to nadšení, které se na ně vylévalo z těch pařížských dopisů!

Ale za nedlouho mladý Kryšpín v jednom dopise doznal, že už to déle nemůže vydržet. Že jest těch nových velikých věcí tak plný, že musí spěchat domů, aby jim to ústně lépe vyložil. A skutečně asi za tři neděle nato byl mladý Kryšpín zas doma. Celé Vejprty byly vzhůru, a ihned se rozhlašovalo, že zítra večer v 7 hodin bude mladý Kryšpín přednášet ve velkém sále na radnici „o veliké budoucnosti ševců“.

Dávno před 7. hodinou byl sál tak nabitý, že by bylo jablko nepropadlo. Bylo tam ševců jako v bečce slanečků. Ale byli tam i jiní lidé, nebo byli všickni zváni.

Každý si přál vidět mladého Kryšpína z blízka.

A skutečně, jako by se ho byl v Paříži kouzelný proutek dotekl. Ani nevypadal jako nějaký švec. Spíš jako student z vysokého učení. A když v 7 hodin na řečniště vystoupil, stalo se utišení veliké. Jako by měl každý strach, aby mu některé jeho slůvko neušlo.

Vypravoval něco z cesty, vypisoval tu předivnou Paříž, ale nejdivnější ze všeho byl tam ten jeho mistr. Takového ševce vůbec na světě ještě nebylo. Bylť on kníže mezi ševci, a na každého ševce se díval jako na nějakého prince.

„A jak jste se dorozuměli?“ zvolal jeden kdesi vzadu. — ‚Velice dobře, on rozuměl drobátek česky, a já jsem uměl trochu francouzsky.‘ Ty velké myšlenky o veliké budoucnosti ševců měl vlastně od tohoto velikého francouzského mistra. Dobře však sám všecko prozkoumal, a nabyl o všem plné jistoty.

Ševci to jsou, kteří dají světu zcela novou tvářnost. Všecko se zajisté k tomu nese, že budou bývat na celém světě všickni lidé obutí. V Paříži už teď není

žádných bosých lidí. To byste se nahledali, kdybyste tam chtěli najít neobutého uličníka.

Nuž představte si celý svět obutý. Víte, co to bude znamenat? To musíte mít na mysli, jaký vliv mají na člověka boty. Dobré boty dělají člověka mužem. Nebo to, co má člověk na nohách, rozhoduje o celé jeho náladě, a o všech jeho snahách. Výborná nová pérka vzpruží celého člověka. Podle toho člověk vykračuje a podle toho dopadá vše ostatní. A myslíte, že něco dlouho obstojí, co ani dobře nestojí? — Když pak všechn svět námi bude obutý, pak bude svět zcela jiný, a jaké to slavné postavení bude tu mít švec!

Tu pak se dali roznícení ševci do takového potlesku, že bylo konec řeči. Nosiliť mladého Kryšpína na rukou a provolávali slávu veliké budoucnosti ševců.

Při vycházení pak v tlačnici potkal doktor faráře. — „Jak se vám líbí mladý Kryšpín, pane faráři?“ — „Pane doktore, vám se asi líbí střeštenci. Viděl jsem, jak jste i vy tleskal srdečně.“ — „Arciže. Já Kryšpína obdivuji. Kdybyste vy byl tak nadšený pro své věci duchovní, a já pro

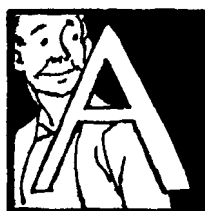
věci lékařské, jako tady ti ševci jsou nadšeni pro své ševcovství, věru, mohli bychom i my mluvit o velké budoucnosti vědy a církve. Mně ta přednáška posloužila. Nepochybujte o tom, že mají velkou budoucnost dělníci, kteří jsou pro svou práci takto nadšeni.“

„Ale, tatínku,“ zvolal jeden Brouček, jak to ten mladý Kryšpín udělá, když hoši nebudou chtít chodit v jeho botech a střevících? Já bych se nedal about‘ — „Máš pravdu. A kdože by v těch pěkných pérkách chtěl nakládat hnůj? Ale on snad jenom myslí, že nastanou světu lepší časy. Teď prý mají mnozí lidé hlad. Když je tedy Kryšpín nejprv nakrmí, dají se mu třeba about.“

O TOM, JAK SE HLOUPÝ HONZA STAL DOKTOREM FILOSOFIE.

Ať už jinak cokoli zavinil, — že se stal doktorem filosofie, za to hloupý Honza nemohl. Na to nikdy nepomyslel, a ani ve snách se mu něco takového nezdálo. Nebylť on z těch hloupých Honzů, kteří se narodili na zastrčených vesnicích. Narodil se v hlavním městě, ale za to také nemohl. Kdokoli se naň podíval, hned si v duchu řekl: Jestli tento Honza něco promluví, jistě to bude velice hloupé.

Jenže Honza měl mezi jinými i tu dobrou vlastnost, že ústa tak hned neotevřel. Když něco řekl, tak to bývalo skutečně hloupé, ale byl v tom celkem velice zdrženlivý. Jeho rodičové nebyli

právě chudí, ale když viděli, že beztoho z něho nic nebude, tedy ho do studií nenutili. Vychodil si tu nejnutnější školu, uměl číst, ač ne právě velice plynně, obstojně se i podepsal, a číslice nepřiliš velké uměl dohromady počítat. Ale už násobit a dělit dobře nedovedl. Však on to nepotřeboval. Rodičové nemohouce se na něj spolehnout, do krámu ho ani nepustili. Toulávalť se po městě, prohlížel si lidi a hovada, byl vždy slušně oblečený, a nikdy se venku nedopustil nějaké neslušnosti. Velice mnozí pak ho znali jakožto hloupého Honzu.

A co se nestalo. Umřel při universitní knihovně bibliotékař Dr. Prášek, měloť pak se uprázdňené jeho místo znovu obsadit. Uchazečů bylo 99. Konečně se v úředních novinách četlo jmenování nového universitního bibliotékáře, z těch 99 uchazečů však to nebyl žádný. Kdo to byl? — Byl to hloupý Honza. — Ale není možná! — Tak jich volalo mnohem více než 99, a žádný tomu nechtěl věřit. Ba ani sám Honza tomu nevěřil. A cože prý by on tam dělal? — Veřejně se proti tomu nedalo mluvit, ale hlavy se všudy strkaly

dohromady a obecné mínění mělo ten smysl, že se na nejvyšším místě stal jednoduše omyl.

A co by ne! Jinak by se byl Honza nestal bibliotékářem. Ale když ho bibliotékářem jmenovali, byl bibliotékářem, a universita už dávno tak výborného bibliotékáře neměla. Však se to pak ukázalo. Do úřadu ho vlastně uvedla jeho matka, a ta měla zdravý dobrý rozum. Nejprv se sama dobře přeptala, koho bude mít Honza pod sebou, a naučila ho, jak se má k nim chovat. On si každého z nich povolal do své kanceláře, a řekl mu, že ho bude mít rád, bude-li on mít bibliotékáře rád, a že bude mít ve svém oboru úplně volnou ruku, pokud si bude dobře počínat.

A tak to pěkně chodilo od začátku až do konce. Honza věcem nerozuměl, ale nikdy nepřekážel těm, kteří jim rozuměli. Počínali si pak oni každý ve svém úplně samostatně. Bývali vždycky na minutu na svém místě, protože sám Honza chodil pravidelně jako hodiny. — Summu každoročně na pořízení nových věcí povolenou měli určitě dle odborů

rozdělenou, a každý si pořizoval, čeho skutečně potřeboval. Tu pakarci Honza drobátek hověl své jediné velké ideí. Bylť kdesi četl, aneb jen zaslechl, že za starých časů přišla jednou k nějakému králi jakási Sibyla, nabízejíc mu na prodej staré vzácné rukopisy. Ale král byl hloupý, a dával jí za ně málo. Ona odešla a víckrát nebylo o rukopisech slyšet. Tu pak sobě Honza uložil, že bude moudřejší, a že bez dlouhého smlouvání staré rukopisy koupí.

A tak to skutečně dělal, a koupil za drahé peníze mnoho starých rukopisů. Sibyla sice k němu nikdy nepřišla, ale on nepochyboval, že i z toho, co se mu podařilo koupit, bude svět mít jednou zisk veliký.

Ale teď to hlavní: Honza se stal i doktorem filosofie. —

Jak to přišlo? — Za to zas nemohl. Neboť za to žádný člověk nemůže, když jest jmenován ať už doktorem anebo svatým. S ním pak to šlo tak: Poněvadž bibliotékáři od starých časů bývali vždy doktoři filosofie, měli dobří lidé za to, když jest Honza bibliotékářem, že musí býti

také doktorem filosofie, a jinak mu neříkali a nepsali než Dr. Honza.

Všickni na ten název tak navykli, že i s hora začali bibliotékáře pravidelně nazývat Dr. Honzou. Pak on správně za to měl, že jak ho nahoře udělali bibliotékářem, tak ho jmenovali i doktorem. Psával se poslušně Dr. Honza, aniž kdy o tom přemýšlel, co to dál znamená. Vypadalť pak až do své smrti vždy tak hloupě, že každý čekal něco hloupého, jak jen se ústa jeho otevrou.

Měl však tu velkou ctnost, že ústa zřídka otevřel.

Funus měl, jaký bibliotékáři mívají, a jeden z jeho podrízených se opovážil nad hrobem říci, však že takového bibliptékáře tak hned míti nebudou. A neměli.

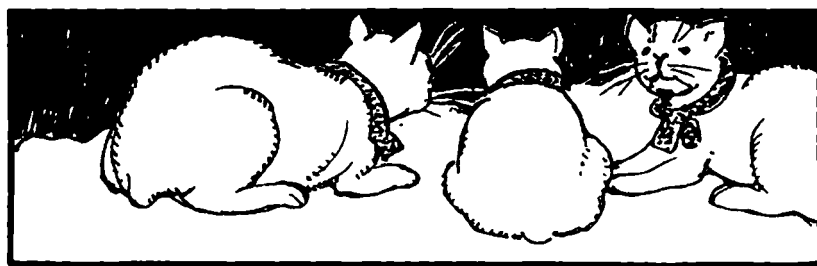
Nástupcem Dr. Honzy byl Dr. Mastička. Za něho chodilo také všecko jinak; i on sám tak pravidelně jako hodiny nechodil.

Říkalo pak se mezi jiným: Dr. Honza dával dobré peníze za ničemné rukopisy, a Dr. Mastička nabízí za dobré rukopisy ničemné peníze.

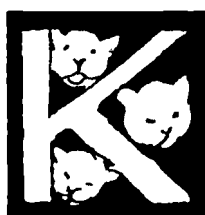
Jeden Brouček se pak ptal: „Tatínku, proč se hloupým lidem říká Honza?“ —

„Milý Broučku, já myslím, že jsou všickni lidé Honza jako Honza, a jen aby se nepletli, říkají někomu hloupý Honza.“

O TŘECH STARÝCH KOŤATECH.

de se vzala před nádražím v parčku na trávníku, žádný nevěděl. Musela přijet z dalekých cizích krajů. Vypadalať rozkošně, jako malovaná. Každé mělo červenou kravatu, a bylo takové pitvorné a dovádivé. Jeden pohyb byl krásnější než druhý, a všechno bylo pouhý rozmar a samý úsměv.

Nejprv se kolem nich sběhly děti, pak i lidé dospělí. To bylo divení a všelijakých poznámek! Ale teď se sbíhaly, i kočky. Nejprv na ně hleděly z daleka, nemohouce se ve svém udivení ani vzpamatovat. Až pak se našel pěkný mladý kocourek. Jmenoval se Dr. Kot. Ten nemoha se udržet, skočil mezi ně.

„Vítejte, koťátka. Co pak se to s vámi stalo?“ — „Vítejte! Co pak my jsme jaká koťátka? My jsme dospělé panny. A s námi se nic nestalo.“ — „Vy že nejste koťátka? — A vždyť přec není s vámi všechno v pořádku.“ — „A co by nebylo s námi v pořádku?“ — „Vždyť vy žádná nemáte ocas. Co pak se to s vámi stalo?“

— „S námi se nic nestalo.“ — „Tedy se s vašimi ocasy něco stalo. Vy jste je přec musily ztratit.“ — „My jsme žádný ocas neztratily, protože jsme nikdy žádný ocas neměly.“ — „Vy že jste nikdy žádný ocas neměly? Odkud pak vy pocházíte?“ — „My pocházíme z ostrova Man. U nás žádná kočka nemá ocas.“ — „A proč pak u vás žádná kočka nemá ocas?“ — „Protože u nás nejsme tak zpozdilé, abychom měly ocasy. Povězte vy nám napřed, proč vy zde ocasy máte.“ — „Proč my zde máme ocasy? To já věru nevím. To mi ještě nikdo nepověděl, a nikdo se na to neptal.“ — „Tak se na to ptáme my. My u nás proto nemáme ocas, protože ho není žádná potřeba.“

Kocourek se poroučel, a letěl domů k mámě a k druhým přátelům. „Proč my máme ocas?“ Tak se ptal každého. Někteří

se usmáli. Jiní ho škádli: To že se nesmí nikdo ptát, a že aby byl rád, že ocas má. Ale žádný nevěděl, proč vlastně mají ocas. Za nějakou hodinu nebylo v celém městě kočky, která by nebyla slyšela, že přijely bez ocasů tři staré slečny-koťata, a která by si nelámala hlavu, proč vlastně u nich všecky kočky mají ocas.

Večer pak byl kočičí sněm na obecním špýchaře. Kdo jen mohl, každý přišel. — Dr. Morous předsedal, mladý Dr. Kot měl první slovo. Vykládal s velikým obdivem, co viděl a slyšel na vlastní oči a uši. Takové krásy zde ještě nebylo. A tam na tom ostrově jsou napořád tak pokročilí, že vůbec ocasů nemají, protože jsou ocasy zbytečné. On pak že má slečnám přinést odpověď, proč oni zde mají ocas.

„Nač máme ocas?“ volal jeden starý kocour. „To vám povím. Když jsem byl v mladších letech, a neměl jsem co dělat, tak jsem si s ocasem hrál. Ocas jest na hračku.“ — „Inu ano,“ odpovídal kocourek, „hrát si můžete s ledačím, ale na to ocas není. Tam v té pokročilé zemi mají lepší hračky.“

„Já vám povím, co já myslím,“ volal jiný.

„Náš ocas jest pro parádu.“ — „Pro parádu?“ volali druzí. „A ještě vám tu vaši parádu nikdy nepřiskřípli?“ — „Inu, přiskřípli. To si musíme dát pozor.“ — „Dobrá,“ odpovídal kocourek. „Ale pak bychom měli o jednu starost méně, kdybychom ocasy zahodili. — A vy chcete mluvit o parádě! To byste dřív musili ty slečny vidět, jakou ony bez ocasů dělají parádu.“

„Nu dobře. — Vidět!“ zvolal jeden z těch nejchytřejších. „Mně se pořád zdá, že se to s těmi ocasy má nějak jinak. Zdali se bez ocasů narodily?“ — „A jak byste se hodlal přesvědčiti?“ — „Kdybyste je zejtra pozval mezi nás, tamhle Dr. Macek by je prohlédl.“

A na tom zůstalo. Slečny si daly říci, a druhý den se daly na špýchaře vynajít. Dr. Morous zase předsedal, a požádal je zaujmout přední místo vedle sebe. To bylo vítání a obdivování! Bylyť ony roztomilé, měly červené kravaty a ocasy žádné.

Že jest to celé kočičí obci velkým potěšením mít ty vzácné hostě z té daleké pokročilé krajiny u sebe, — tak je oslovil předseda. A že se, co se ocasů dotýče,

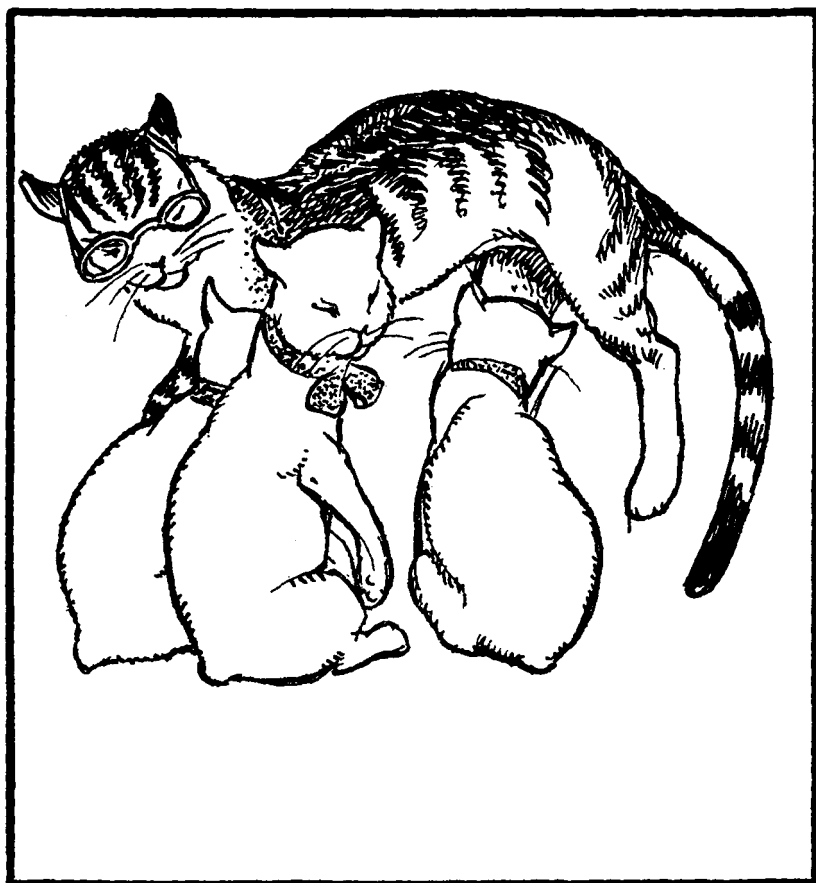
vyslovila jistá malá pochybnůstka. A proto že on prosí osvědčeného Dr. Macka, aby s laskavým svolením slečen vykonal žádoucnou obhlídku.

Dr. Macek, s brýlemi na očích se zvedl, a celá kočičí obec byla v nejvyšším napnutí. Slečny nevěděly, mají-li se ostýchat, a brát to vážně, anebo se mají jenom usmát takovému podezření. Začaly se kroutit a dělaly posunky, ale Dr. Macek na tu situaci dokonale stačil. Udělal každé slečně hlubokou poklonu, měl na obrátce obhlídku vykonanou, poděkoval za laskavé svolení, a vstal, aby co znalec podal kočičí obci obvodní svou zprávu. Bylo hrobové ticho: „Jest svrchovaná jistota, že všechny tři slečny narodily se bez ocasů, a že pocházejí z rodu, který vůbec ocasů nenosí.“

„Výborně, výborně, výborně!“ Tak se volalo z mnoha stran. V zásadě pak byla věc vyřízena. Cítilo se všeobecně, že ocasů není žádná potřeba, a že ta krajina jest rozhodně pokročilejší, v které kočky už dávno žádných ocasů nenosí. Mladý Dr. Kot se ihned vytasil s hotovým návrhem: „Slavná kočičí obec se usnáší jednomyslně,

že se ocasy dále nosit nebudou, jelikož jich není žádná potřeba.“

Mnozí souhlasili, ale přece bylo více těch, kteří se rozhodli pro návrh sprostředkující: „Slavná kočičí obec se usnáší, že není ocasů žádná potřeba, a že má každý na vůli, buď si ocas podržet, anebo si jej dát uskřípnout.“

„Výborně, výborně, výborně!“ Tak volali na konec všickni. Mezi tím se ozývali hlasové: „A budem se mít stejně rádi!“ S tím pak se všickni valili k slečnám koťatům. To bylo pozdravů a vítání a komplimentů! Ba, někteří se s nimi i objímali a líbali. Po všem měly slečny červené kravaty velice pomačkané a ucuchané, ale jinak se nikomu nestalo nic.

Broučci se velice smáli. — „A viděl jste kdy, tatínku, nějakou kočku s uskřípnutým ocasem?“ — „I nechte je být. Však mají lidé horší přívěsky a ocasy, o nichž dobře nevědí, nač jsou. A nedají si je uskřípnout. Ale my, Broučci, my abychom vždycky krásně svítily.“

O TOM, ČEHO SE HLOUPÝ HONZA NEJVÍC BÁL.

kresní sudí, jsa těmi dlouhými soudy celý zmořený, udělal si za pěkného červnového jitra výlet, sám a sám. Jel několik stanic drahou do hor, a pak se pustil pěšky údolíčkem po potůčku vzhůru. Připadal si jako ptáče z klece, které zase volně poletuje, a zapomenul na všechno. Tu vidí před sebou nad potůčkem ležet v trávě silného hochu. Vyhříval se na sluníčku. Právě nad ním vyčníval ze stráně kus skály; na ten si sudí sedl.

„Dobrý den, synku. Co pak zde děláš?“
— „Také Vám dej Pán Bůh dobrý den. Pasu kozy. Co pak je nevidíte tamhle za vodou u březí?“ — „Vidím. A jak se jmenuješ?“ — Já

se jmenuji Honza z pazderny.‘ — „A komu pak ty kozy paseš?“ — „Sobě je pasu. Já jsem je zdědil po své mámě.‘ — „A jinak nic neděláš?“ — „Co bych ještě dělal?“ - „To nezbohatneš.“ — „Však toho já se nejvíc bojím.‘ — „Ty se bojíš, abys nezbohatl? Proč bys se toho nejvíc bál?“ — „To bych se teprv natrápil, kdybych opravdu zbohatl. Už jsem toho zkusil dost.‘

„Co pak jsi zkusil?“ — „Což jste neslyšeli o mém dědictví? Umřely na Krůní má stará tetka, a poručily mi sedmdesát pět krejcarů. Žádný to však nechtěl věřit. Každý tvrdil, že jsem zdědil sedmdesát pět zlatých.‘ - „Ale to tě přec netrápilo.“ — „Jak by netrápilo! Teď nastalo mé trápení! Já zůstávám z této strany tamhle v pazderně. Naproti za vodou v chaloupce zůstávají Neřádovi. Mají dvě roby, Verunu a Kaču. A teď oni mi nedali pokoje. Když mám dvě kozy a 75 zlatých, abych si tu jednu robu vzal. A všady na mne čekali, a pořád na mne křičeli staří i mladí, že si jednu musím vzít.‘

„A proč sis jednu nevzal? Měl bys se mnohem lépe.“ — „Krásně bych se měl lépe! Kozy by mně vzali, a peníze také, a

pořád by mne posílali do lesa na dříví.‘ — „Co pak ty nechodíš do lesa na dříví?“ — „Chodím, ale jenom pro sebe. Co bych já chodil starým Neřádovým a robám na dříví!“

„A jak jsi se těch Neřádových zbavil?“

— „Když mi nic jiného nezbývalo, tak jsem jim ukázal, že mám jen sedmdesát pět krejcarů. Pak oni mne už nechtěli. Ale trápení ještě nepřestalo.‘ — „Jaké trápení?“ — „Inu to víte, když má člověk v kapse peníze, kterých nepotřebuje, tu se o něj pořád něco pokouší.‘

„A co pak se o tebe pokoušelo?“ — „Pořád se mi chtělo jít do hospody. Když tam jdou druzí, abych si tam také zašel.‘

— „A byl-lis také v hospodě?“ — „Asi třikrát jsem šel okolo, a díval jsem se tam oknem, ale ta vzpomínka pořád na mne chodila.‘ — „Jaká vzpomínka?“ — „Mama, než umřely, mi povídaly: Janíčku můj, než bys byl takovým ožralcem jako druzí, hoď peníze raděj do rybníka.‘

„A jaks to udělal?“ — „Abych se toho trápení zbavil, — od nás se jde po hrázi do hospody, — když jsem se od hospody vracel, hodil jsem peníze do rybníka.‘ — „A

což pak tě tvé peníze netáhnou do hospody?“ — „Ba že netáhnou. Vždyť je potřebuji.“ — „A čím pak se živíš?“ — „Mlékem a chlebem!“ — „Ano, ale kde vezmeš peníze na chléb?“ — „Když už nemám, začnu dělat pometla. A vždyť mívám kůzlata, třeba čtyry.“

Tu začal sudí otvírat svou tašku. — „Jestli bys se mnou něco pojedl?“ — „A co bych nepojedl?“ — Sudí mu dal čtvrtku kuřete. — „Jedl-lis už někdy smažené kuře?“ — „To jsem ještě nejedl.“ — „Vidíš, jak se mám dobře, že mám ženu.“ — „Však by Vám to Veruna nedala ani Kača.“

Ještě dostal Honza dva koláče, a když je jedl, dobře si sudího prohlížel. — „A kdo pak Vy jste?“ — „Já jsem z města sudí.“ — „Sudí? Ale snad mne nedáte zavřít?“ — „Pokud nebudeš chtít zbohatnout, a nebudeš chodit do hospody, snad ne. Měj se tu dobře.“ — „Také se mějte dobře, a Pán Bůh vám zaplať a naděl.“

Tu pak se dal Honza do hlasitého štkání. Sudí se obrátil. — „Co pak pláčeš?“ — „Vy jste lepší než ti druzí.“ — „Jen buď také hodný, a těm Neřádoým přece někdy dones dříví.“ — „No, no. Však donesu.“

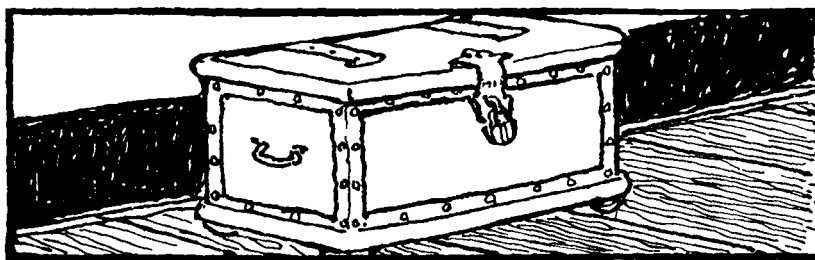
Sudí se bral dále po potůčku. Připadal si jako ptáče z klece, které zas volně poletuje, ale na Honzu zapomenout nemohl, a bylo mu příjemně po celý den. Když slunko zapadalo, byl zas doma ve svém pokoji. Panička kryla sama stůl, a on sedě v židli, vypravoval jí svou historii. Když slyšela, co mu na konec řekl Honza, dala se ona také do pláče.

„Ty, — ty jsi taková jako ten Honza.“ — „A ty jsi takový, jak to Honza povídal,“ řekla ona. Vzala ho okolo krku, a vtiskla mu na čelo políbení.

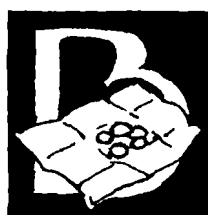
Broučkům se to líbilo. — „Co budou ti Neřádovi říkat, až jim Honza dříví přinese!“ — „Však jim mohl těch 75 kr. také dát.“ — „Tak velice on jim nepřeje. Ale lépe, že je hodil do rybníka, než aby byl z něho ožralec.“

O TOM, JAK SE STARÁ BRADÁČKA DĚLILA SE SYNEM O DUKÁTY.

Bradáčovi nebyli zámožní. Měli sousedské místo, které tak právě stačilo na slušné jejich vyživení. Ponejvíc si je obdělávali sami, Bradáč, Bradáčka a syn. Zapřahali krávy a jen ve žních někdy někoho přijednali.

Každý věděl, že nemají u nikoho půjčené peníze, ale každý také věděl, že má starý Bradáč dukáty. Kolik jich má, to žádný nevěděl, snad ani Bradáčka. Když kdo přišel z mladších lidí, aby mu pantáta ukázal dukát, tu on rád otevřel truhlu, a vyndav dukáty, dal jeden hostovi i do ruky, ale vždycky jenom jeden, a nikdy více, ač každý věděl, že jich má v papírku ještě

několik. A arcíže měl každý dukát svou dlouhou historii.

Bradáč byl dlouhá léta na vojně, a musil si tam podle všeho velice statečně počínat. Nejen že si svých vojenských věcí znamenitě hleděl, on také, na příklad, skočil za dítětem do rozvodněné řeky, a když je ná břeh vynesl, ukázalo se, že to bylo dítě jeho vlastního majora. Na své dukáty díval se tak, že jest to jeho záloha, až kdyby Pán Bůh na něj něco mimořádného dopustil. Pán Bůh však nic takového na něj nedopustil.

Nikdy nezastonal, až jen několik málo dnů před samou smrtí. Cítilť dobře, že čas jeho rozdělení nastává. Otevřel truhlu, vyňal šátečku s dukáty, a tak, jak je měl zabalené v papírku, odevzdal je Bradáčce u přítomnosti synově, řka: „To bude teď tvá záloha. Synovi z toho dáš, co budeš chtít.“

Pak byl pohřeb a asi za čtvrt roku po pohřbu byla svatba. Ženil se mladý Bradáč a stará Bradáčka byla s tím úplně dorozuměna. — Koho si bral? — To by si byl nikdo nepomyslil, ale stará Bradáčka si to potajmu dávno přála. Vzala si ho naproti domařova nejstarší dcera. Nebyla

přes příliš krásná, on byl úhledný, dobrácký synek; měl místo, až na tu matčinu výminku, úplně čisté, a také se vědělo, že mají dukáty.

Byloť pak to s těmi dukáty tak. Když bylo vše v pořádku, a když už měli i všecky poplatky zapravené, tu se jednou mladý Bradáč na matku usmál: „Maminko, s těmi dukáty jak že to uděláme?“ — A za chvíli doložil: „Jeden snad mi přece dáte?“ — Bradáčka byla zamyšlena. Vzpomněla, že se jí už zmínil, že ti naproti, hned jak k nim začal chodit, mluvili o jejích dukátech. Konečně řekla: „Ano, jeden ti dám.“ — A hned mu také jeden dala, a on s ním hned byl naproti.

Lehounce pak se to dále podalo. Domařova dcera šla na dukát jako na lep. A když už měli ruku v ruce, on jí dukát dal. — „Maminko, Tereška si mne vezme, a oni mi ji dají.“ — Bradáčka to ráda slyšela. — „Ale, maminko, vidíte, že jí dáte také jeden dukát. Ona by měla z něho velikou radost.“ — Bradáčka byla zamyšlená, ale konečně řekla: „Tak jí jeden také dám.“ — A hned jí jeden dala, a ona měla velikou radost.

Při svatbě se ti naproti o věně ani nezmínili, — že až prý někdy, — ale svatbu, že jí vystrojí, jak strojí svatbu domaři. Bradáčka byla i s tím se vším spokojena úplně. Hostí bylo velice mnoho sezvaných, a když už měli jít do kostela, i cože si to nevěsta smyslila!

„Maminko, Terezka myslí, že by pan děkan měl velikou radost, kdybych mu dal od oddavek dukát, a že by to všickni rádi viděli.“ — „I pan děkan?“ zvolala Bradáčka. „Tak mu dej svůj. Anebo ať mu jej dá Terezka.“ — „Ale, maminko, to víte, že se na svatbu potřebují peníze. Sama jste povídala, že se člověk jen jednou žení. My už dukátů nemáme.“

Bradáčka se zamyslí. Až pak řekla: „Když by to tedy všickni rádi viděli, já ti dukát dám.“ — A dala mu dukát. A bylo po oddavkách, a pan děkan dostal dukát, a měl radost, a všickni to rádi viděli.

Jak to jinak po svatbě chodilo, to sem nepatří. Zde se stará Bradáčka dělí se synem o dukáty. V jedné věci však to i tam chodilo, jak to obyčejně chodívá. Asi za rok se mladým Bradáčovým narodilo dítě, a mělo být pokřtěno. A co tu vyšlo na jevo!

Pan kaplan už měl dávno i s mladými Bradáčovými i s panem děkanem ujednáno, až se to dítko narodí, že je pokřtí on. O dukáte nebylo sice ani zmínky, ale tak se tomu rozumělo.

Kmotři už čekali, ale do kostela se pořád ještě nešlo. Inu, když Bradáč neměl dukát, na který se pan kaplan tolik těšil. Až když už byl svrchovaný čas, obrátil se Bradáč k matce: „Maminko, pan kaplan se těší, že dostane dukát. Proto si to už dávno vyjednal, že vašeho vnuka pokřtí. Jak to tedy uděláme?“

Bradáčka byla dlouho zamyšlena. Konečně pak řekla: „Tys neměl lidem nic o dukátech říkat.“ — „Ale, maminko, vždyť všickni o nich věděli bez našeho říkání. A když má pan děkan dukát, nedivte se, že pan kaplan chce jej také mít.“ — Bradáčka si už jen z hluboka oddechla, otevřela truhlu, a dala synovi dukát. Pan kaplan velice rád jejího vnuka pokřtil, a měl z dukátu radost.

Uplynulof od té doby asi čtvrt roku. Už bylo po Šimona a Judy, fičel studený vítr, a stará Bradáčka seděla na stoličce u kamen. Syn chodil sem tam po jizbě.

Matka dobře pozorovala, že ho něco svírá, ale nemluvili nic. Konečně se syn u matky pozastavil: „Maminko, já opravdu nevím, co si počnu. Ten zimní oděv musím koupit, a já nemám ani krejcaru. A co by řekli lidé, kdybych ještě odkládal?“

Bradáčka zavzdechla, ale neříkala nic. — „Maminko, nechtěla byste mně, jak tatínek pravil, ještě něco z toho dát?“

— Bradáčka se ani nezamyslíla. „Ale, synu, co pak nevíš, že jsem ti z pěti dala čtyry? Už mám jen ten poslední.“ — „I vím, maminko, ale —“ řekl Bradáč, všecko však už ani neřekl. Bradáčka se velice dlouze zamyslíla, a on zas chodil sem tam po jizbě. Konečně ona vstala, otevřela truhlu, rozvázala šátečku, rozbalila papírek, dala

synovi poslední dukát, a neřekla ani slovíčka. Jen si papírek opatrně zas složila do šatečky, a dobře v truhle zamknula.

A tak už byli o dukáty rozdělení. Ona se o nich ani nezmínila do smrti. Nejhuř s ní právě nebývalo. Chleba a mléka měla ona sdostatek, ale krejcaru mnohdy za celý rok neviděla. V prvních dobách ještě přišli někdy mladí lidé, a přáli si vidět Bradáčovy dukáty. Tu ona, právě tak, jak to dělával její manžel, otevřela truhlu, a dozнала, že už dukátů nemá, ale ukázala jim aspoň od dukátů papírek. Později, když už se nikdo na dukáty neptal, a když jí bylo o peníze nejhuř, otevřela si sama truhlu, a prohlížela si od dukátů papírek.

Broučkům dělal největší radost ten papírek. Jeden však zvolal: „Tatínku, to byla ta stará přec jen blázínek.“ — Tatínek se usmál, ale neschválil to. „Ne tak, Broučku. Mladým se třeba řekne, že jsou blázni, aby si dali lepší pozor, a nebyli blázni. Ale starým se tak neřekne, protože by to už beztoho nebylo nic platné.“

O TOM, PROČ KATUŠE NECHALA PANSKÉ SLUŽBY.

Katuše sloužit nemusela, ale vždycky toužila po dobré službě ve spořádané panské rodině v hlavním městě. Její otec byl zámožný rolník v horách, který si hlavně hleděl mlékařství. Držel asi třicet dojných krav, a měl většinu svých pozemků obrácenou ve výborné pastviny, tak rozdělené a ohrazené, že krav nikdo stále nepásl. Jen se po nich všickni ohlíželi. Děti měl dvanáct, a Katuše byla mezi těmi prostředními. Byla velká a silná, při tom úhledná, a velice dovedná. Školu vychodila s výtečným prospěchem, a jeden rok vypomáhala hloub v kraji své tetě, manželce panského revírníka. Ta bývala

dlouhá léta u hraběnky komornou, a ona vlastně Katuši nasadila do hlavy, že si přála jít do panské služby.

Otec tomu nechtěl rozumět. Měl své děti všecky rád, a měl pro ně chleba i práce doma dost; nad to pak, — ale věděla to jenom jeho žena, — Katuši měl ze všech dětí nejraději. Připadala mu ona mezi druhými jako královna, a zdálo se mu, že i celé jeho stádo si jí více váží nežli druhých.

Tu přišel od revírnice dopis. Našlo se v městě u panské tiché bohabojné rodiny velice výhodné místo, jaké se tak hned nenajde, a ti v městě si, podle toho, co o Katuši slyšeli, také velmi přáli právě takovou Katuši, třeba by ještě vycvičena nebyla. — A co udělala Katuše? — Pověsila se otci na krk, a tak dlouho mu na krku visela, až mu nic jiného nezbylo než přivolit, aby šla do města do panské služby.

Mělať Katuše ve stádě dvě krávy zvláště zamilované. Jedna se jmenovala Malena a druhá Srna. Byly obě šťastné, když Katuše jen se na ně pěkně podívala. Když jim položila rámě na šíji, aneb si dala i ruku líznout, připadala si Srna i Malena jako

někde nedaleko ráje.

„Srno, Maleno, já už v pondělí pojedu. Musíte se s druhými dětmi beze mne obejít.“ — Srna i Malena zdvihly hlavu od země, a přezvykující trávu, dívaly se udiveně na Katuši: „Co to nemoudrého ta moudrá děvečka povídá!“ — A pásly se dál. V pondělí ráno šla Katuše s otcem rozloučit se s kravami.

Srna i Malena hned zvedly hlavu a přezvykovaly. „Co to té dcerce napadá! Vždyť dnes není neděle, a ona má nedělní šaty.“ — A arci byly velice rády, když jim Katuše hladila rukou šiji, a nechala jim ji i líznout. Ale když na konec pravila: „Tak, kravičky, já se s vámi loučím, mějte se tu dobře,“ ony tomu nevěřily. „Co to ta osůbka povídá! Vždyť v tom není žádný rozum.“ — A pásly se dále, a ona jela daleko, daleko do hlavního města.

I byliť doma bez Katuše. Co to pro otce znamenalo, to věděl jenom otec. Scházela mu Katuše na všech stranách, a on jen proto nikomu nic neřekl, že byl starý voják. Nejhorší to bylo asi po čtyřech nedělích. Šel se podívat po kravách, a zdálo se mu, že Katuše kráčí podle něho.

Když ho Srna a Malena uzřely, zvedly hlavu, zadívaly se na něho, a obě zabučely. Dobře jim rozuměl, a měl se co držet, aby neřval.

Byl podzim, pastva brzy nato přestala, a do jara všickni přivykli na všecko. Zvláště Katuše. Chválila si to od začátku do konce. Bylaťv pravdě ideální panská. Taková poctivá, a tak ráda sloužila, a tak ráda se učila. Kuchařka ji měla ráda, komorná jí velice přála, paní si jí velice vážila, a čítala s ní a vykládala jí Písmo, a slečna byla do ní, zamilována jako do nějaké přítelkyně. Čas ubíhal jako voda. Pominulo léto, dokonala se druhá zima, a zas se kvítíčko ukazovalo po zemi, a čas prozpěvování přišel. Katuše psávala domů každých čtrnáct dní a vypisovala vše dopodrobna, ale otec si konečně přál něco víc. Že aby si Katuše vzala na několik neděl dovolenou.

Páni se toho poněkud zalekli, poněvadž od revírnice slyšeli, že se otcovi po Katuši velice stýská. — „Ano, ty slibuješ, že zas přijedeš,“ pravila slečna. „Ale až budeš doma, řekne otec, že tě víckrát z domu nepustí.“ — Katuše se usmála. „Kdyby slečna věděla, co já dovedu!“ — „A co

dovedeš?“ — „Až se mne tatínek nasytí, já se mu pověsím na krk, a budu mu viset tak dlouho na krku, až mně povolí, co si přeji.“ — „Nu, dobrá. Uvidíme.“ — Loučili se jako by na několik málo neděl, a upřímně to mysleli všickni, ale bylo to navždy.

Katuše dorazila domů pozdě večer, a šla hned spát. Ráno po snídani šla se, po více než půl druhém létě, přede vším podívat na milé krávy. Otec šel s ní a byl celý šťastný. Katuše kráčela zas skutečně vedle něho, kterou si tak často v duchu vedle sebe myslel. Krávy se pásly až u zadní ohrady, ale hned je oba zpozorovaly všechny.

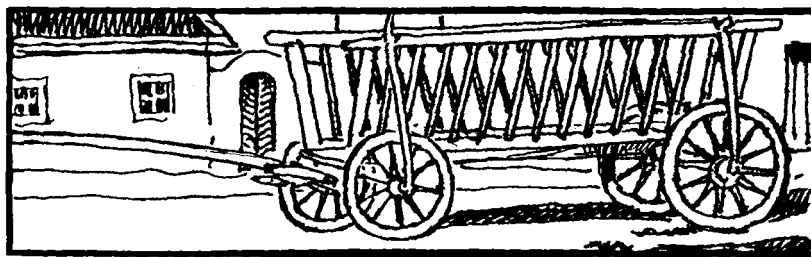

Srna a Malena náhle zdvihly hlavu, a hleděly udiveně před sebe. Nejprv udělala Malena dva nebo tři kroky ku předu, a zastavila se, jakoby v pochybnostech. Ale tu Srna zařvala a rozběhla se ke Katuši. Hned ji poznala. Už jest u ní, a líže jí ruku. Ale už jest tu i Malena. Katuše pak položí levé rámě Srně na šíji, a dá se do náramného pláče.

Tím bylo rozhodnuto všecko. Třetí den psala Katuše svému panstvu velice zdvořilé psaní, děkovala za všecko, a omlouvala otce i sebe. Udělalať to Malena a Srna.

„Což pak si kráva tak dlouho pamatuje dcerku? Toť jest jen pohádka!“ pravil jeden Brouček. — „Ne, já nemyslím, že jest tohle pohádka,“ odpověděl tatínek. „Já myslím, že jest to skutečná historie.“ — Než co řekla tomu maminka? „Ale ve skutečné historii by snad byli měli nejen otce, nýbrž i matku.“ — „Bodejť, měli. Ale lidé to rádi tak dělají, že často není matku ani vidět.“

O TOM, KDO BYL TEN ZBRKLÝ KOZEL.

Byloť to v pravé poledne, za pěkného dne v červnu, když se vozilo seno. Na náměstí před Blažkovým domem stál prázdný žebřinový vůz s pavůzou, koně a čeládka byla u oběda. V prvním patře měli u Blažků jen jeden pokoj; ostatní část toho patra měla veliké zelené okenice, a to byla vlastně stáj pro seno. Když se seno skládalo, stál jeden čeledín v některém otevřeném okně, a odbíral do náruči, co mu druhý čeledín na voze dlouhými vidlemi podával. Ta jedna okenice tenkrát zůstala otevřena, když oni byli u oběda, a k oknu byl přistavený dlouhý žebřík, po němž čeledín slezl dolů.

Na náměstí bylo ticho. Málo kdo se venku ukázal, až pak vyšel z jednoho kupeckého krámu ševcovský učeník. Jakoby náhodou podíval se na otevřenou zelenou okenici a co to vidí v otevřeném okně?

„Lidičky, podívejte se. Tamhle nahoře v Blažkově okně stojí Křížův kozel, a vybírá si seno!“ — A kde se vzali, to žádný nevěděl. Byl jich hned veliký zástup, mladých i starých, a pořád jich víc přibývalo. Každý žasnul. „I potvorný ten Křížův kozel, kde se tam vzal!“

Kozel se nedal ani dost málo vytrhovat. Vybíral si uvnitř nejchutnější sousta, a v okně je pojídal, prohlížeje si ten zástup, a dívaje se po náměstí. Teď se dostavil v bílé zástěře s ocílkou po boku i řezník Roušar. Byl to nejtlustší člověk v celém městečku. Kozla hned poznal, a dal se do velikého smíchu. — „To může pantáta Křížův brzy zbohatnout. Pustí kozla Blažkům na půdu!“

„Ale, vždyť on ho tam nepustil,“ volali druzí. — „A kde se tam vzal?“ ptali se jiní. — „Musil tam vylézt Blažkovým domem po schodech.“ — „Však proto! Oni nepustí do domu žebráka, nad to aby otevřeli kozlovi,

aby jim šel na seno!‘ — „Tak tam musil kozel vyskočit.“ — „Co vám to napadá! Do prvního patra žádný kozel nevyskočí — „Tak vylezl po žebříku.“ — „To nejspíš!‘ volali mnozí a všickni se dali do smíchu.

Vzadu řezník Roušar spor takto rozsoudil. „Budete se dlouho domlouvat! Dejte pozor. Však tam kozel dlouho nezůstane. Až se nažere, půjde dolů. Pak budeme vidět, jak se dostal nahoru.“ — Někteří se tomu zas smáli. „Však proto! On vám půjde i dolů po žebříku!‘ — Ale tu z čista jasna ta veselá historie dostala netušený obrat, který byl spíše do pláče.

S chumáčem sena v ústech díval se kozel po náměstí, když tam vzadu z ulice vidí přicházet hocha s kozou na provázku. A než by napočítal jeden, dva, tři, vyletěl z okna přes prázdný žebřinový vůz, i v samém letu furiantsky hlavou toče, a dopadl na zem u samého zástupu diváků. Mezi těmi se arci strhl hrozný poplach. Všichni honem ustupovali, když letěl a všickni padli na záda na jednu hromadu. Všecko se to svalilo na řezníka Roušara, protože stál vzadu.

Kozel zmizel s očí, a bylo po komedii.

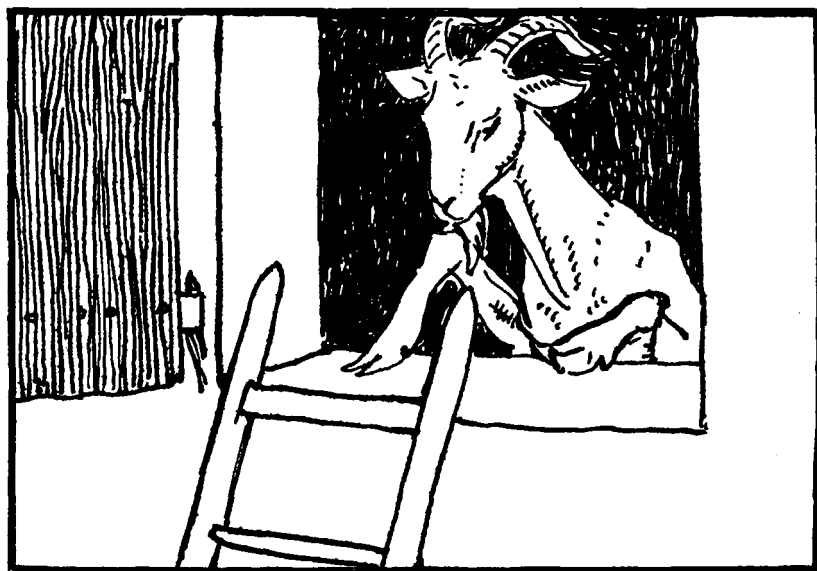
Ale Roušar začal novou komedii. Museli ho zvedat, protože se nemohl postavit na nohy. Nejprv nemohl přijít kozlovi na jméno, ale pak si vzpomněl i na pantátu Kříže, a to že on si od pantáty nedá líbit. Takový zbrklý kozel má být doma zavřený, a nemá se procházet po náměstí.

„Víte co, pane Roušar,“ volal jeden. „Kupte kozla od pantáty, a když vás kozel porazil, porazte vy kozla. Stáhněte mu kůži přes hlavu, a rozsekejte ho na kusy.“ — Ale to se Roušarovi nelíbilo. — „S kozlem nebudu mít nic, ale pantátovi to ukáži, že takový zbrklý kozel se musí zavírat.“ — „Tak jen jděte k soudu. My vám všickni dosvědčíme, že jste se převálil, a my že jsme se svalili na vás, když jsme utíkali před kozlem.“

A skutečně Roušar zadal žalobu, a bylo stání. Dostavil se pantáta Křížův, Roušar a 25 svědků, ale sudí jich nepřipustil a vyřídil to velice krátce. — „Tedy pan Roušar má za to, že zbrklý kozel má být doma zavřený. Dejme tomu, že by to bylo po zákoně. Ale jak hodlá pan Roušar dokázat, že tento kozel jest zbrklý?“ — „Prosím, na to zde mám 25 svědků, že

kozel skočil mezi nás s prvního patra.‘ — „A to jest všecko? To udělá každý kozel. Tento kozel, když lezl na půdu, dal každému pokoj, a nebyl zbrklý. Kdybyste si byl šel každý po svých, kozel by vám byl dal pokoj, i když skákal s půdy. On nebyl zbrklý.“ A bylo po soudě.

Nu tak, kdo byl zbrklý? A Broučci všickni volali: „Roušar byl zbrklý, Roušar, a měl být doma zavřený, a neměl se procházet po náměstí.“ A tatínek doložil: „Když si necháte okno otevřené, a ještě přistavíte žebřík, pak vám každý kozel poleze na seno, a i na jiné věci.“

O TOM, KDO SE LEKL, KDYŽ SE POTKALI HLOUPÝ HONZA A VEVER.

otkali se na můstku nad potokem. Honza se nelekl. Už jest mu přes čtyřicet roků. Jenom se na vevera dívá: „Tohohle vevera jsem já ještě neviděl!“ — Vever byl mladý, ale také se nelekl. Jenom vyskočil na topol, sedl na bobek, a začal si Honzu prohlížet: „I toť je nějaký podivný člověk!“ — Ale oknem se dívala Tekla, a ta se lekla. Už jest jí sedmdesáte, ale oko má bystré jako rys, a ihned postřehla, kterak se věci mají.

„Honzíčku, pěkně tě prosím, nelez mi za veverem na topol. Kdybys mi spadl, cože by z tebe bylo!“ — Tekla byla původně Honzíčkovou chůvou, teď pak jest jeho

poručnice a matka, ba dobrý jeho anděl. Když rodičové umírali, poručili jí ho. „Dej, Teklo, na Honzíčka pozor, aby přece z něho něco bylo.“ — A všickni lidé už dávno drží Honzíčka za hloupého Honzu, Tekla však nemá nejmenší o tom pochybnosti, že jsou všickni na omylu, a že z Honzíčka přece ještě něco bude. Vždyť prý v něm něco jest, čeho v druhých není.

Jistě by byl Honzu žádný policajt nezadržel aby nelezl za veverem na topol, když však Tekla úzkostlivě zvolala:

„Honzičku, pěkně prosím, nelez mi za veverem na topol. Kdybys mi spadl, cože by z tebe bylo!“ — Honza se už na vevera ani nepodíval, a šel rovnou cestou domů.

„A byly má mamička hodny? A měly mne rády?“ ptal se zas Honza, jak on se vždy znovu ptával. — „Ó byly ony velice hodny, a měly tě rády, jak tě nikdo nemá rád.“ — „A tatíček mne měli také rádi? A byli hodni?“ — „Také tě měli velice rádi, a byli hodní a moudří. Vždycky říkali, že z tebe něco bude — jenom abych na tě dávala pozor. Pěkně tě prosím, nelez za veverem na topol. Já se vždycky tolik leknu, že mi spadneš, a že pak z tebe už nic nebude.“ — Na to Honza: „Však já už za veverem nepolezu na topol.“

Broučci se potutelně smáli. Jeden pak praví: „Prosím, tatínku, zdali přece z Honzy něco bude?“ — „A proč by nebylo, jestli v Honzovi něco jest? V kom něco jest, z toho i po letech vždy ještě může něco být. Když však v lidech a národech už nic není, pak z nich nikdy nemůže být nic.“

O TOM, PROČ SE JEDNOU KOHOUT ZBLÁZNIL.

le kohout se přece nikdy nezbláznil! — Ó, zbláznil a byl to ten nejvydařenější kohout. Ohlašoval na minutu, kdy má slunce vycházet, a nebál se ničeho. Ano, přál si velice podívat se daleko do světa, i dál než druzí. Jeho pán se jmenoval Lord Dufferin. A když si tento pán v létě koupil yachtu, aby se pustil do severního moře, tu se kohout vydal s nimi na cestu. Vždyť by bez něho byli dobře nevěděli, kdy mají vstávat.

„Však počkej, uvidíš, jaké budou na moři bouřky,“ říkaly mu slepičky. Ale kde pak by se bál bouřek! Nedělal si z nich pranic, ohlašoval i na lodi na minutu, kdy

má slunce vycházet, a i ve dne, když potkali nějakou loď, začal tak vesele kokrhat, že ho i na druhé lodi slyšeli. Měl z toho radost, a oni také.

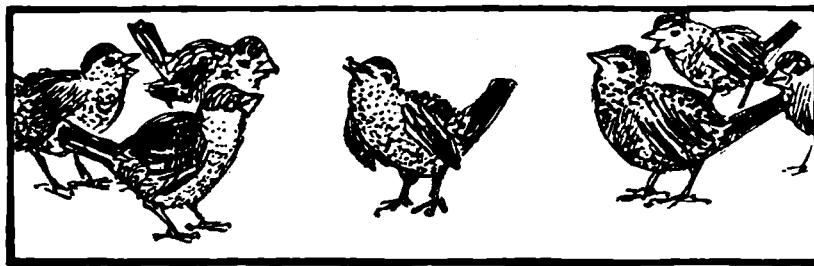
Ale stalo se, čeho by se byl nikdy žádný kohout nenadál. Když se plavili pořád dál na sever, a když nerozumně přejeli i polární kruh, tu se začaly noci tak velice krátit, že se kohout ani nevyspal. V staré jedné knize se sice povídá, že v kteréši krajině mívají lidé tak krátkou noc, že se pastýři, ženoucí večer stádo s pastvy, potkávají s pastýři, kteří ráno ženou na pastvu, ale kohout to nikdy nečetl.

Slunce pak čím dál vyvádělo věci ještě horší. Přestal o i vůbec vycházet. Ono totiž ani nezapadlo. Proč by tedy mělo vycházet? Nuž, cože si měl počít milý kohout? Kdy měl kokrhat, a kdy nekokrhat? — Bylť celý rozrušený a nejedl a nepil. — Dlouho nekokrhal a čekal a čekal, až slunce zapadne. Když pořád nezapadalo, dal se s hněvem do kokrhání, a kokrhal, až už dál kokrhat nemohl. Slunce však nedbalo, a pořád svítilo. Konečně to kohouta tak rozlítostnilo i dopálilo, že přišel o všecken rozum, a než by zůstal na světě, na kterém

mu slunce takové kousky provádělo, raděj se vrhl do polárního moře, a žalostně v něm zahynul.

Toť všecky Broučky, staré i mladé, zarmoutilo velice. Vždyť to byl jejich starý dobrý známý, a tak nešťastně to s ním dopadlo. „Ale tatínku, proč mu to slunce vyvádělo?“ — „Já myslím, že mu slunce nic nevyvádělo. Tam v těch končinách to asi takové bývá.“ — „Ale, tatínku, já bych se snad také zbláznil, kdyby slunce nikdy nezapadalo. Komu bychom pak svítily?“ — „Ano,“ volal jiný Brouček, „ale on neměl do takové země jezdit, kde slunce pořád svítí.“ — A tatínek také myslel, že to byla veliká chyba, že kohout jel tam, kde to pro kohouta není. Na konec pak byli v tom všickni jednomyslní, že i žádný brouček, a nikdo, nemá létat a posedat tam, kde to pro něho není.

O TOM, PROČ MEZI VRABCI VYPUKLA OBČANSKÁ VÁLKA.

ejprv to polostydlivě řekl vrabec své mamě. „Mamo, já si nechám růst vousy, a až budu mít takové licousy, jako profous, budu naším profousem.“

Mama pak mu to nejen schválila, ale hned to také sdělila druhým dětem a celé rodině a přízní: „Poslyšte, můj nejstarší syn si nechává růst vousy a když bude mít veliké licousy, bude on váš profous. To se budete mít dobře!“

A ihned se vrabci sletěli kolem toho nejstaršího syna, aby ho obdivovali. „Ty si necháváš růst vousy? Ale vždyť mi nic nevidíme.“ - „Bodejť byste viděli. A uvidíte víc, až se podívíte. A co já vám všechno

dám, až budu váš profous!“

Na obrátce pak to bylo rozneseno po celé obci vrabecké. Ti však, kteří nebyli z jeho rodiny, nebyli tím nijak potěšeni. Naopak svolali honem valnou hromadu, aby společně rokovali o hrozícím nebezpečí. Přišli všickni, kdo jen mohli. Jen rodina toho budoucího profousa nepřišla. Drželiť oni sněm pro sebe, a on jim sliboval hory doly, až jen mu vousy vyrostou, a on bude profousem.

„Ne, ne, to si nesmíme dát líbit,“ volali mnozí. Ti mírnější pak odpovídali: „Dřív nám přece vyložte, kdo a co jest ten profous.“ — Ale to nikdo nevěděl. Všickni však dobře cítili, že jest to něco hrozného. — „A jak by ten halama mohl své rodině slibovat hory doly, kdyby nám obmýšlel něco dobrého?“ — „Ale nic se nebojte,“ chlácholil je jiný. „Kdyby mu ty vousy jen začaly růst, já mu je všecky vytrhám.“ — A ještě jiný volal: „Aspoň počkejme, zdali mu vousy porostou.“ — Ale ten nejstarší mezi nimi měl jiný rozum. „To jest všecko moudré, co tu pravíte, ale nejmoudřejší to není. Bývaliť od stara mezi námi jinací chlapíci, a žádnému se nezachtělo být

naším profousem. Co byste teprv čekali, až jestli mu co vyrostel! Dejte mu hned, aby mu zašla chuť nosit vousy a být profousem.“

A hurá, beze vší výpovědi byla vojna, a hned i bitva. Bojovalo se z obou stran zoufale, a křičelo se ještě více. Ach, to byl křik k nevypsání! Dosud pak ta vojna není ukončena, aniž lze říci, jak to dopadne. Když se však mezi vrabci strhne z čista jasna křik a mela, to jde vždycky o toho jejich profousa.

Broučci se tomu velice smáli. Byloť zřejmo, že oni se vrabců nebojí, ale také si jich neváží. Tatínek pak řekl: „Vždyť to není nic nového. Vrabci se ode dávna velice rádi rvali, a lidé také. Jedni chtívali být profousi, druzí pak profousů nechtěli. Ba, každý by chtěl být profousem, jen kdyby si to druzí lidé a vrabci chtěli dát líbit Ale broučci ne tak.“

O TOM, KTERÝ BYL ŠŤASTNÝ VZDOR TOMU, ŽE SE OŽENIL.

ladý Nikodém se byl už dost dlouho načekał. Konečně s tím byli všickni dorozuměni, aby si vzal Anežku. Lístků nerozesílal, ale přivolával každému na potkání: „Já se budu ženit“ — Ke kupci, u něhož všecko kupovali, vkročil i do krámu. Právě tam lidí nebylo. — „Pane Kostláne, já se budu ženit. Už mi Anežku slíbili.“ — „Vy se budete ženit? Nuž tak vám přeji, abyste byl šťastný vzdor tomu, že jste se oženil.“ — „Co to povídáte, pane Kostláne! Vzdor tomu, že jsem se oženil?“

Ale pak přicházeli do krámu lidé, a proto mladý Nikodém raděj odběhl. Pořád

pak mu to znělo v uších: „Vzdor tomu, že jste se oženil?“ — Snad chtěl Kostlán říci: „Protože jste se tak pěkně oženil.“ Dával pak pozor, až lidé z krámu odešli, a hned zas byl u pana Kostlána.

„Vy přec nemyslíte, že ženatému jest tíž být šťastným než svobodnému?“ — „Bodejť bych myslil. Dvěma jest to přece vždy mnohem těžší, aby se dobře shodli, nežli jednomu. Ale vám přeji, abyste byl šťastný vzdor tomu, že jste se oženil.“ — Ale zas přicházeli lidé, a Nikodém odešel.

Když se zas vrátil, pravil kupci: „Co pak si pan Kostlán myslí, že Anežka není se mnou jedné mysli? My čekáme nejlepší dny právě nyní, když se vezmeme.“ — „Však vám je přeji, vzdor tomu, že se vezmete.“ — „Nu tak vy přec jen nevěříte, že to dobře dopadne.“ — „Ne tak. Já věřím, že by to mohlo dobře dopadnout, velice se však k tomu nikdy nepodobá.“ — „Ale proč by to s Anežkou a sednou nemohlo pěkně dopadnout!“ — „Ó ano, mohlo by. Ale ona by musela být rozumnější a nemít hubu, a vy byste musil v těle nemít žluč.“ — A zas přicházeli lidé do krámu.

Nikodém odešel, a už se víc nevrátil.

Dopalovalo ho to velice, že by měl být šťastný vzdor tomu, že se oženil a ještě by prý Anežka musila být rozumnější a nemít hubu, a on by musil v těle nemít žluč. Zatím on cítil, že má v těle žluči hromadu. Což aby i Anežka nebyla příliš rozumná, a měla ještě hubu!

Ani nebyl sám svůj, když přišel k Anežce. Ona to na první pohled postřehla.

— ‚Co pak se ti stalo?‘ — ‚Ale, Kostlán mne velice pohněval. Ani to nepovím.‘

— ‚Tak? To jest ta naše včerejší úmluva, že si vždy povíme všecko?‘ — ‚Ale když on mně přál, abych byl šťastný vzdor tomu, že se ožením. Ano, pak k tomu doložil, že bys ty musila být rozumnější a nemít hubu, a já že bych musil nemít v těle žluč.‘ — ‚A ty myslíš, že nemáš v těle žluč?‘ — ‚Já mám v těle žluč.‘ — ‚Nu, pak já se bojím, že budu bývat nemoudrá, a budu mívat hubu.‘

‚Nu tak, jak to uděláme, aby Kostlán neměl pravdu?‘ — ‚Jdi se zeptat pana faráře.‘ — A Nikodém se šel zeptat pana faráře. Když mu to vyložil, řekl pan farář: ‚Kdyby Kostlán i jeho nebožka žena byli nebyli tak velice světší, nebyli by bývali tak velice nešťastní. Ale všakť on se bude

ženit podruhé, až se obrátí. Ale jest pravda, bez obrácení bych já v manželství také nebyl šťasten. A ty jsi sice hodný hoch, a Anežka jest statečné děvče, ale bez obrácení ani vy šťastni nebudete. Proč byste však zůstávali neobrácení? Když máte o své spasení strach, a uchopíte se u víře Pána Ježíše, pak jste obrácení. A co obrácení lidé budete vy spolu šťastní. — Začni hned aspoň ty sám. Za to ty nemůžeš ručit, nevyvede-li Anežka někdy nějakou hloupost, a nebude-li mít hubu, ale ty můžeš stále Pána Ježíše prosit, abys neměl v těle žluč. A uvidíš, že to s Anežkou tak zlé nebude.“

A bylo po svatbě a mladí Nikodémovi hospodařili pro sebe a Anežka vyvedla někdy nějakou hloupůstku, ba začala i mít hubu, ale Nikodém si počínal, jako by neměl v těle žádnou žluč. Když pak to Anežka zpozorovala, hned si vzpomněla: „To jest to, zač on se modlí,“ a hleděla ho udobřit.

Za dva měsíce šel Nikodém ke kupcovi. „Pane Kostláne, já jsem šťastný vzdor tomu, že jsem se oženil, i proto, že jsem se oženil.“ — „To mne těší, pane Nikodéme,“

řekl Kostlán. „Ale to jsou teprv dva měsíce, co jste se oženil. Prosím, přijďte mi to říci za dva roky.“

A za dva roky přišel Nikodém ke kupcovi. „Pane Kostláne, já jsem šťastný vzdor tomu, že jsem se oženil.“ — „I vždyť mne to velice těší,“ odpověděl Kostlán. „Ale prosím, byl-li byste šťastný, kdybyste měl v těle žluč?“ — „Ano, máte pravdu, pane Kostlán. Tu bych nebyl šťastný.“ — A Kostlán tomu věřil, a vypravoval to dál, že jest mladý Nikodém šťastný vzdor tomu, že se oženil.

Když pak jednou přišel kupec ze sousedního města, ten tomu nechtěl věřit: „Šťastný vzdor tomu, že se oženil? Není-li to nějaká pěkná pohádka?“ — „Ne, ne,“ ujistil ho Kostlán, „to není žádná pěkná pohádka, ale musíte vědět že Nikodém nemá v těle žluč, a když to pozoruje jeho žena, ona hned přestane mít hubu, kdyby i sebe větší hloupost byla vyvedla. Jinak arci by to nešlo.“

„A jestli se Kostlán zas oženil?“ ptali se Broučci. — „To já nevím. Ale myslím, že se neoženil.“ — „Což pak jsou mnozí ženatí lidé skutečně nešťastní?“ — „I jak by

nebyli! Kdo chodí po své hlavě, jest vždy nešťastný. — člověk, a brouček také. Nad to ten, kdo má v těle žluč.“

O B S A H :

	Strana
1. O tom, co se dvěma mladým žabám přihodilo na výletě....	3
2. O tom, co Lidunka vídala, když byla malé dítě	8
3. O oslovi a rybách	12
4. O černém broukovi	15
5. O tom, jak se jednou za hochem rozběhlo štěstí.....	20
6. O zaječím gaudium	24
7. O tom, co na to řekl uražený špaček	28
8. O tom, jak se v Žabovřeskách rozkazovač utrápil.....	30
9. O tom, jak se slepý mládenec oženil.....	37
10. O tom, co mluvil oslíček ze sna	44
11. O veliké budoucnosti ševců.....	49
12. O tom, jak se hloupý Honza stal doktorem filosofie	55
13. O třech starých kořatech.....	61
14. O tom, čeho se hloupý Honza nejvíc bál	68
15. O tom, jak se stará Bradáčka dělila se synem o dukáty .	74
16. O tom, proč Katuše nechala panské služby.....	81
17. O tom, kdo byl ten zbrklý kozel.....	87
18. O tom, kdo se lekl, když se potkali hloupý Honza a vever	92
19. O tom, proč se jednou kohout zbláznil.....	95
20. O tom, proč mezi vrabci vypukla občanská válka.....	98
21. O tom, který byl šťastný vzdor tomu, že se oženil.....	101

